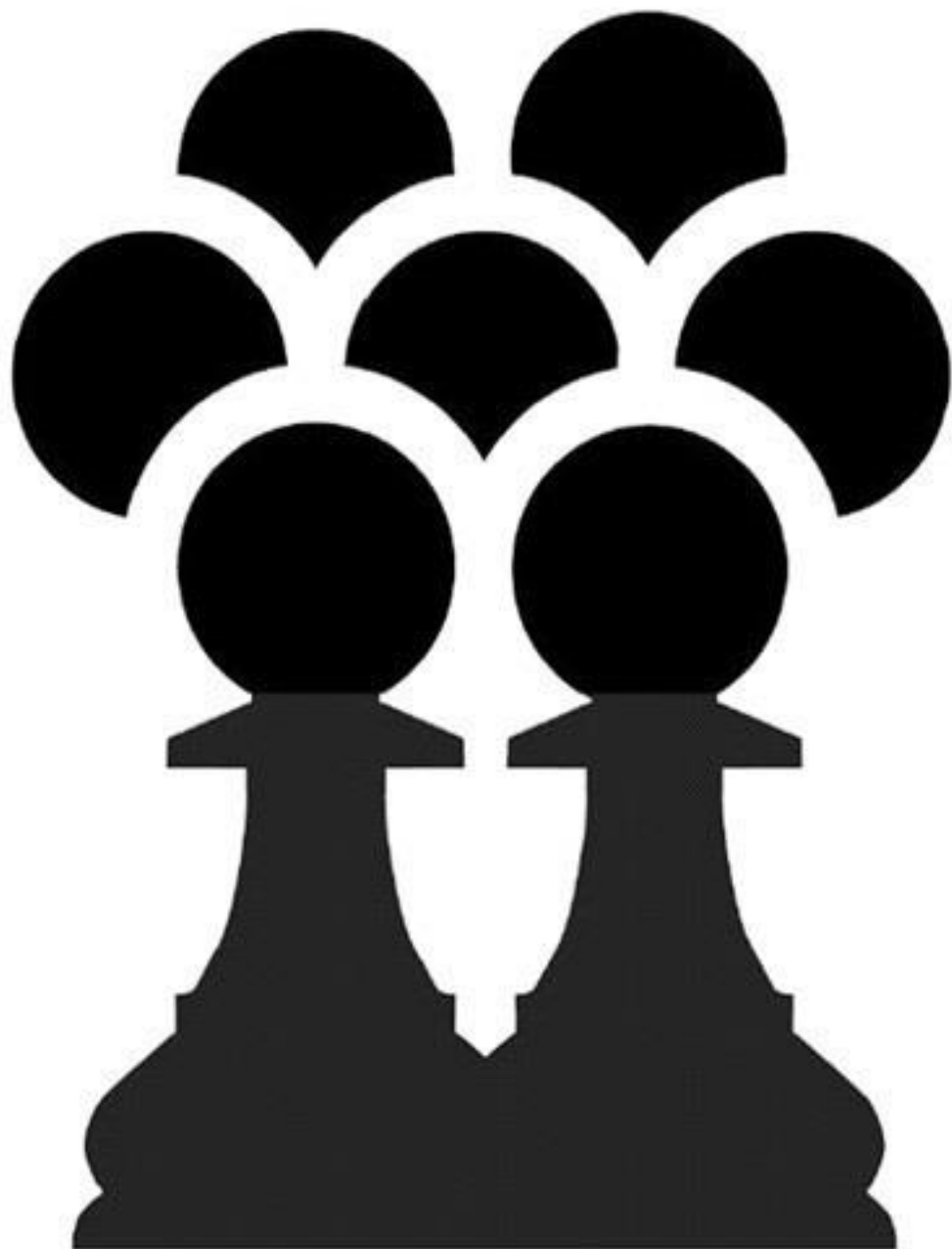

Clubblad van Schaakvereniging Promotie Zoetermeer

de Promoot

jaargang **72** | nummer **2** | december 2023

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

jaargang **72** | nummer **2** | december 2023

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Speelzaal: Buurthuis 't Span: Sullivanlijn 31, Zoetermeer (wijk 28, Noordhove)
 Website: **www.svpromotie.nl**
 Contributie: senioren (vanaf 20 jr): € 144,- / junioren (t/m 20 jr): € 69,- / studenten: € 69,- /
 leskosten € 20,- / alleen extern: € 65,00
 Donaties: minimaal € 25,00
 Bankrekening: NL79 INGB 0002 4053 62, t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer

Ereleden: Gerhard Eggink, Hans Meijer, Manuel Nepveu, Gerard Swart, Jan Veldhuizen, Rob de Vries

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59 voorzitter.svpromotie@gmail.com
secretaris	S. Kooiman (Stephan)	Bonaire 22 2721 LJ Zoetermeer	(06) 34 16 79 10 secretaris.svpromotie@gmail.com
penningmeester	T.J.P. Morcus (Ton)	Azaleapark 15 2724 JA Zoetermeer	(06) 29 47 98 46 penningmeester.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader intern	M. Wichhart (Maarten)	Dongestraat 18 2652 DP Berkel en Rodenrijs	(06) 24 85 91 19 wl.intern.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader extern	M. Hettfleisch (Maurice)	Zijlstraat 135 2353 NN Leiderdorp	(06) 13 18 31 03 wl.extern.svpromotie@gmail.com
algemeen adjunct	< vacature >		
voorzitter jeugdcommissie	R.W. Minnema (Rens)		jeugdleader.svpromotie@gmail.com

	naam	adres	telefoon + e-mail	
redactie clubblad De Promoot	H.J. Alberts (Henk)	Trompstraat 98 2266 KL Leidschendam	(070) 320 64 29	redactie.depromoot @gmail.com
	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35	
webmaster svpromotie.nl	R.W. Minnema (Rens)		rwminnema@hotmail.com	
materiaal- commissaris	C. Schoon (Chris)	Alexander Dubčekplaats 32 2332 HX Leiden	(06) 23 07 66 17 ccschoon2010@kpnmail.nl	

➔ www.svpromotie.nl ⬅

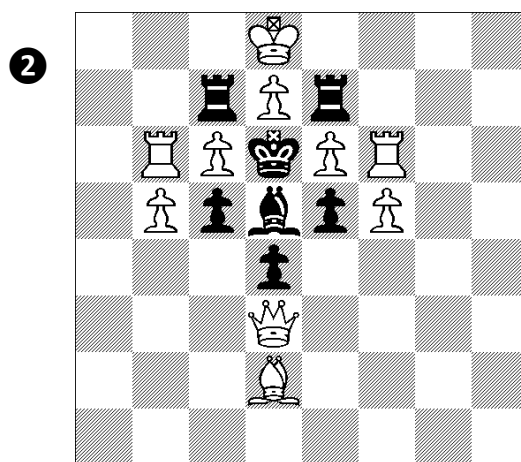
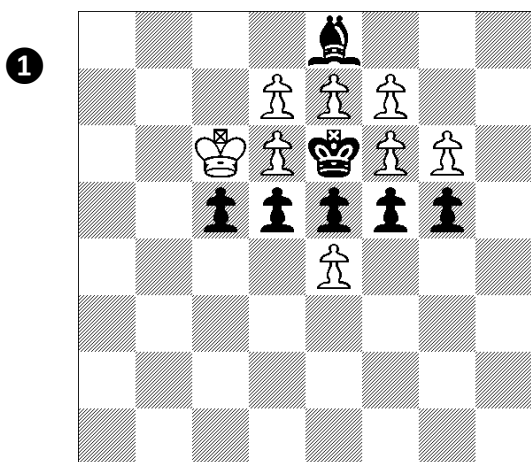
Inhoud

Intro 1:	Redactioneel	<i>redactie</i>	2
Intro 2:	Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i>	2
Intern:	De kunst van het schrijven, schaken en scharten	<i>Maarten Wichhart</i>	3
Intern:	Stand na de 14 ^e ronde (11 december 2023)	<i>Maarten Wichhart</i>	4
Extern:	Girona FC, het Promotie van de Primera Division	<i>Maurice Hettfleisch</i>	5
Extern:	Alle uitslagen en standen	<i>redactie</i>	6
Partij:	Een internet-vluggertje van lang geleden	<i>Manuel Nepveu</i>	7
Studies:	Beroemde eindspelstudies	<i>Hans Meijer</i>	8
Partijen:	Probeersel	<i>Ben Ahlers</i>	10
Varia:	Chessmen van Erwin Olaf in Groninger Museum	<i>Henk Alberts</i>	14
Varia:	Jaap Dros (1953-2023)	<i>Jan Willem Duijzer</i>	15
Partij:	De wondere wereld van Fritz	<i>Harrie Boerkamp</i>	17
Varia:	Alice in Escherland	<i>Henk Alberts</i>	19
Puzzel:	Kerstpuzzel 2023	<i>Jan Blankespoor</i>	20
Partij:	Net niet ontsnapt	<i>Jo Lipka</i>	23
Opgaven:	Kort maar krachtig [deel 1]	<i>redactie</i>	23
Partijen:	Zomaar twee toernooipartijen	<i>Bernard Bannink</i>	24
Ru Ru:	Rudi's rubriek	<i>Rudi Matai</i>	26
Historie:	Een combinatie van Tal	<i>Harrie Boerkamp</i>	27
Varia:	Superblunders	<i>Rob de Vries</i>	27
Schaakwereld:	De opkomst van India	<i>Bram Albertus</i>	28
Historie:	Perfectie en creativiteit	<i>Nico Peerdeman</i>	29
Opgaven:	Kort maar krachtig [deel 2]	<i>redactie</i>	33
Varia:	Extern ongenoegen	<i>Ton Morcus</i>	34
Intern:	Toreneindspelen zijn (te) moeilijk	<i>Henk Alberts</i>	35
Opgaven:	Wit/zwart speelt en wint	<i>redactie</i>	36
Oude doos:	Nieuwjaarsmijmeringen van een schaker	<i>Max Toxopeus</i>	37
Toernooi:	Tata 2024	<i>Rob de Vries</i>	39
Partij:	'Cacio e pepe'	<i>Jan Willem Duijzer</i>	40
Varia:	Zoek de fouten	<i>Rob de Vries</i>	42
Opgave:	Mat in 2	<i>Rob de Vries</i>	42
Varia:	Harde kern	<i>Harrie Boerkamp</i>	43
Jeugd:	Onze kracht voor de toekomst	<i>Rens Minnema</i>	43
Zoetermeer:	Schaaktafels in de openbare ruimte	<i>Henk Alberts</i>	44
Opgaven:	Oplossingen problemen	<i>redactie</i>	45
Agenda:	Alle evenementen t/m medio april 2024	<i>bestuur</i>	46

<i>intro</i>			Redactioneel	<i>Henk Alberts Rob de Vries</i>
--------------	--	--	---------------------	--------------------------------------

De redactie van de Promoot wenst alle lezers gezellige kerstdagen en een voorspoedig 2024.
Hierbij alvast twee toepasselijke kerstboompuzzels. Voor allebei geldt: wit geeft **mat in 2**.
Oplossingen: → **blz. 45**

<i>intro</i>			Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i>
--------------	--	--	--------------------------	------------------------------

Het schrijven van deze rubriek gebeurt deze keer in Australië.
Ik moet de verleiding weerstaan om in het gedrag van inheemse dieren enkele van onze clubleden te herkennen. Bijvoorbeeld het speelse gemak waarmee bijvoorbeeld kangoeroes hindernissen overwinnen. Het is jaloersmakend hoe gemakkelijk kangoeroes voor jou uit steile heuvels opspringen. Of de agressieve blik van Tasmanian devils die op hun kans wachten jou eens goed te bijten.

Daarnaast moet je bedacht zijn op kaketoets die het brood uit je hand pikken. Om maar te zwijgen van de Australische tijgerslang die altijd klaarligt om met een fatale beet toe te slaan.

Die verleiding laat ik liggen. Ik wil alvast vooruit kijken naar 2024. Op de ledenvergadering van maart willen wij als bestuur jullie voorstellen doen om Promotie vitaal te houden. Dat vraagt meer dan hetzelfde te blijven doen. En ook vraagt het - als we dit willen - een actieve inzet van leden. Het bijna afgelopen jaar heeft ons hoopvol gestemd. Na het besluit om de senioren en jeugdspelers weer op dezelfde avond te laten schaken hebben meer leden zich beschikbaar gesteld om les te geven aan de jeugd. Ook zijn meer jeugdleden mee gaan doen met de interne competitie. Ook hebben zich in 2023 kansen voorgedaan om het schaken in Zoetermeer meer voor het voetlicht te brengen. Meest in het oog springend zijn de schaaktafels die de gemeente geplaatst heeft. Het is nu aan ons om samen met Botwinnik daar gebruik van te maken. Komend voorjaar willen we daar een begin mee maken. Verder willen we kijken hoe we succesvolle evenementen als de simultaan tegen Erik van den Doel en het rapidtoernooi een vervolg kunnen geven. Gelukkig hoeven we niet alles alleen te doen. In de gemeente Zoetermeer en in het bijzonder De Entree hebben we partners om schaken in Zoetermeer verder uit te bouwen. Zoals gezegd komen we in de jaarvergadering met een uitwerking van deze ideeën. Rest mij jullie goede feestdagen en een voorspoedig 2024 te wensen.

□

<i>intern</i>	De kunst van het schrijven, schaken en scharten	Maarten Wichhart
---------------	--	-------------------------

Het jaar 2023 loopt alweer op zijn einde. Traditioneel moet er dus een megadik kerstnummer van de Promoot gevuld worden. Redacteur Rob doet altijd zijn uiterste best om hier een meesterwerk van te maken en U ziet, dat is wederom gelukt. In de laatste week is het clubblad grotendeels in elkaar gezet. Alleen de bijdragen van de WL's worden nog verwacht. Deze kunnen dan de meest actuele informatie bevatten. Het is wel essentieel dat deze verhalen precies op 1 pagina passen, want anders komt het niet goed uit. Deze week kregen wij (Maurice en ik) een last minute instructie. Het verhaal moet zeshonderd woorden tellen. Hierbij is rekening gehouden met zeven witregels, de titel, het sluitblokje en de vaste voettekst. Indien we erg lang van stof zijn, kunnen er eventueel ook zevenhonderd woorden op een pagina, maar dan mogen er geen witregels tussen zitten. Dit wordt ons echter stellig afgeraden, want dat is niet fijn voor de lezers. Pfffff..... een vlekkeloze schaakpartij spelen lijkt me eenvoudiger dan het schrijven van een volmaakt stukje. Maar ik ga mijn best doen.

Er is bij het schrijven van dit item nog één ronde te spelen in 2023, en aan kop is het spannend als nooit tevoren. Vorige week wist Paul in een titanenstrijd Manuel te overmeesteren. Daardoor kwam hij alleen aan kop te staan. Erg opvallend is dat Paul dit seizoen begon met twee nederlagen op rij. Daarna heeft hij het tij dus vlot weten te keren. Manuel staat nog op plek 2, maar daarachter is het dringen. Op de pagina hiernaast ziet U de volledige stand.

Er is de afgelopen tijd wat scheefgroei ontstaan tussen de beide groepen. Groep 1 bestaat nog uit 22 spelers, terwijl groep 2, mede door de aanwas van de jeugdafdeling, is uitgegroeid tot 30 man. Dit kan zo niet verder, dus hoog tijd voor de wedstrijdleader om in te grijpen. Aan het einde van de volgende periode zullen er vanuit groep 2 niet 5, maar maar liefst 8 spelers promoveren. Daarmee maken we weer een mooie stap naar gelijkwaardigheid. Dus groep 2 spelers, grijp uw kans en promoveer! In het vorige clubblad schreef ik over de remisekonink. U bent natuurlijk ook erg benieuwd naar de tussenstand voor dit seizoen. Het is ongemeen spannend. Er staan maar liefst 4 spelers gedeeld bovenaan met tot op heden 5 remises. Onder hen zijn Jan Blankespoor, Bert Ouwens en Han Baas, de voltallige top-3 van vorig jaar. Het kwartet wordt compleet gemaakt door Ben Ahlers. De reguliere clubkampioen heeft zich volop gemengd in de strijd, en is blijkbaar bereid hiervoor een sloot aan punten in te leveren. Ook de twee spelers die vorig jaar remiseloos bleven, hebben inmiddels al een gelijkspel te pakken. Ze kwamen dit zelfs trots bij mij melden nadat dit gelukt was. Zo ziet u maar wat een beetje publiciteit kan doen.

Traditioneel maak ik op deze plek ook altijd een stukje reclame voor de schaakopgave van de AIVD-kerstpuzzel. Dit jaar zag ik tot mijn ontsteltenis dat de schaakopgave vervangen is door een vraag over scharten. De teleurstelling maakte al snel plaats voor enthousiasme. Scharten is een creatieve vorm van schaken op een dartbord. Dat moet interessant zijn! De handleiding is te vinden op aivd.nl/scharten. Als we de materiaalcommissaris zo gek krijgen om een stapel schartborden te bestellen, kunnen we dit op de clubavonden ook invoeren. Ik kijk ook al uit naar de lange avonden en nachten die we zullen doorbrengen achter het schartbord. Ik zie ook legio nieuwe mogelijkheden, zoals snelscharten, weggeefscharten en doorgeefscharten. Schartcomputers bestaan bij mijn weten ook nog niet, dus we kunnen zelf het wiel uitvinden. Wie o wie wordt de eerste schart-grootmeester?

Het oliebollentoernooi van Promotie wordt dit jaar niet georganiseerd, aangezien de maandagavonden op feestdagen vallen. Als alternatief kunnen we op donderdag 28 december bij het oliebollentoernooi van Botwinnik meespelen. Het zou leuk zijn als we daar in grote getalen meedoen. Ik zie u daar, en anders tot volgend jaar.

□

intern	Stand na de 14^e ronde (periode 2, ronde 2, 11 december 2023)	Maarten Wichhart
---------------	---	-------------------------

groep 1				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	P. van der Werve	180	2031	2105
2	M. Nepveu	162	1894	2040
3	B. Bannink	159	2190	2155
4	M. Wichhart	153	1985	1957
5	H. Noordhoek	150	1995	1940
6	N. Peerdeman	150	1890	2061
7	B. Albertus	147	1952	2077
8	M. Hettfleisch	144	1898	1980
9	H. Ouwers	141	1897	1927
10	B. Ahlers	141	2039	1921
11	J. Baas	135	1959	1908
12	J. Mostert	129	1879	1769
13	S. Kooiman	126	1760	1797
14	H. Minnema	123	1710	1921
15	S. de Swart	123	1956	2015
16	D. Kanbier	119	--	1834
17	R. Minnema	117	1870	1804
18	J.W. Duijzer	114	2109	1817
19	J. Sibbing	111	1846	1685
20	E. Guijt	108	1764	1855
21	G. Eggink	100	1873	1727
22	D. Brinkman	94	1503	1764

groep 2				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	T. v.d.Nieuwendijk	104	--	1635
2	H. Boerkamp	103	1748	1797
3	J. Blankespoor	102	1879	1676
4	J. Tan	101	1760	1715
5	C. Veld	100	--	1615
6	J. Koster	100	1880	1808
7	J. Veldhuizen	98	1682	1737
8	F. Martens	94	1555	1518
9	J. van den Berg	92	1695	1752
10	J. Lipka	90	--	1688
11	P. Hijma	90	1434	1473
12	D. Ramadan	84	--	1815
13	R. Matai	84	1594	1670
14	R. Jansen (j)	82	--	2121
15	M. Engelsman	80	--	1591
16	B. van de Graaf	75	1721	1650
17	C. Schoon	74	1395	1191
18	R. de Vries	74	1331	1657
19	T. Morcus	72	1850	1774
20	A. Veld (j)	70	--	1352
21	D. van Nies	68	1556	1469
22	S. de Vries (j)	68	--	1410
23	O. van den Bout (j)	66	--	1083
24	D. Strikwerda	62	--	805
25	G. Toxopeus	62	1559	1593
26	F. van Bolhuis	56	--	1005
27	D. Jermin(j)	54	--	878
28	C. Remie	54	--	2020
29	J. de Roo	54	1343	1086
30	C. Mets	36	--	785

**Deze ranglijsten staan in volgorde
van TOTAAL aantal punten
(periode 1 + periode 2),
in tegenstelling tot die op de website**

Citaat van de maand [1]

Toeschouwer 1: "Hij had een doorgeschoven pion"
Toeschouwer 2: "Wat? Had hij een doorgesnoven pion?"

[gehoord tijdens het woensdagmiddagschaak]

<i>extern</i>	Girona FC, het Promotie van de Primera Division	<i>Maurice Hettfleisch</i>
---------------	--	----------------------------

Maandagavond zat ik nog even te kijken naar Studio Sport vlak voordat ik naar schaakhuis En Passant fietste voor een uitwedstrijd. Een samenvatting van de koploper van de Primera Division, de Meester-klasse van het Spaanse voetbal, kwam voorbij. Een spectaculaire wedstrijd, waar veel doelpunten vielen. Aan het eind bleek dat de koploper met 4-2 had gewonnen van Barcelona.

Die koploper is Girona, een club waar tot deze zomer nog weinig mensen van hadden gehoord. Bijna halverwege de competitie staat die club bovenaan. Twee punten boven Real Madrid, zeven punten boven Atletico en Barcelona. Van de zeventien wedstrijden slechts twee keer gelijk en één keer verloren: Madrid was in een onderlinge wedstrijd toch een maatje te groot. En dat voor een club die twee seizoenen geleden nog in de Segunda Division speelde, het tweede niveau in Spanje.

Het deed me ergens aan denken. Ik moest even graven, maar toen had ik het: het eerste KNSB-team van Promotie. Niet omdat ik één van onze spelers in het vlaggenteam zoveel overeenkomsten vond hebben met Daley Blind, die daar speelt. Die tijd na promotie uit het lagere niveau, dat viel me op. En als we dan ook nog eens de stand van de Tweede Klasse B in de KNSB-competitie erbij pakken, vallen er meer gelijkenissen op. Ook Promotie staat zo halverwege de competitie bovenaan. Hier plaats ik wel een disclaimer: dit stuk wordt geschreven voor de vijfde KNSB-speelronde. Maar ja, Girona kan dit weekend ook verliezen. En dan klopt de vergelijking weer.

Komen we zelfs tot de laatste gelijkenis: de grote kampioensfavoriet wordt verslagen! Girona wist met Barcelona af te rekenen. Promotie deed dat met Amsterdam Berserkers, vooraf gezien als het sterkste team van de competitie. Nou had Berserkers wat afwezig, maar dat mag de pret uiteraard niet drukken.

Een vierde gelijkenis heeft zich volgens mij nog niet voltrokken, maar u kunt zelf inschatten of dat wel is gebeurd. De coach van Girona sprak zondagavond: "We hebben met 41 punten ons seizoensdoel gehaald." Henk Noordhoek heb ik nog niet op zulke teksten kunnen betrappen, maar laat het vooral weten als ik dat mis heb.

Als iemand voorafgaand van het seizoen had gezegd dat Promotie na vier rondes bovenaan de Tweede Klasse zou staan, was zijn drankje meteen afgenomen. Het laat zien dat het een puike prestatie is. Het is te danken aan spetterende overwinningen op Rokade en Messemaker, waar het team in de breedte zo sterk was, dat misstappen konden worden opgevangen (waarvoor nog bedankt, trouwens).

Aan het eind van het jaar is het altijd spannend hoe de rest van de competitie zal verlopen. Het eerste doet dat uiteraard, en durft in die vooruitblik het nog zeker niet over kampioenskansen te hebben. Dat doe ik dan ook maar niet. Het tweede KNSB-team heeft ook een goede seizoensstart, maar dat komt deels ook door het wedstrijdprogramma. Ik wil de moraal niet teveel drukken, maar er zijn zware partijen voor de boeg. Voor het derde team voorspel ik dat het bakken met matchpunten gaat binnenhalen. De opgedane ervaring in het najaar zal K3 tot bloei brengen.

In de HSB-competitie zijn de vooruitzichten nog lastiger. H1 leidt de brede middenmoot, het bierteam zit in de brede kopgroep, H3 zit midden in het peloton (en laat lekker de jeugd meedraaien!), H4 bungelt net achterin zo'n zelfde peloton. Oftewel; weinig nut om aan Haagse voorspellingen te doen, het kan nog alle kanten op. In tegenstelling tot bij Haagse voorspellingen op politiek gebied, maar dat terzijde. Ik wens jullie fijne feestdagen toe!

□

<i>extern</i>	Alle uitslagen + standen	<i>redactie</i>
---------------	---------------------------------	-----------------

team	klasse	wedstrijd	uitslag	match-punten	bord-punten	stand
K1	KNSB 2B	CSV 1 – Promotie K1 Promotie K1 – Rokado 1 Messemaker 1847 1 – Promotie K1 Promotie K1 – Amsterdam Berserkers 1 Leiderdorp 1 – Promotie K1	4½ - 3½ 4½ - 3½ 3½ - 4½ 5 - 3 2½ - 5½	8 uit 10	23 uit 40	1^e (9 teams)
K2	KNSB 4D	DSC 3 – Promotie K2 Promotie K2 – Het Spaarne 1 LSG 4 – Promotie K2 Promotie K2 – Woerden 2 Oegstgeest '80 1 – Promotie K2	3½ - 4½ 4½ - 3½ 6 - 2 6 - 2 4 - 4	7 uit 10	21 uit 40	3^e (9 teams)
K3	KNSB 6G	Promotie K3 – Rijswijk 2 Voorschoten 3 – Promotie K3 Promotie K3 – SHTV 3 Botwinnik 3 – Promotie K3	1 - 7 6½ - ½ 0 - 8 5 - 3	0 uit 8	5½ uit 32	8^e (8 teams)
H1	HSB HK	Promotie H1 – Rijswijk 1 Botwinnik 1 – Promotie H1 Promotie H1 – Schaakmat Westland 1 Schaakhuis 1 – Promotie H1	2 - 6 1½ - 6½ 3½ - 4½ ½ - 7½	4 uit 8	19½ uit 32	3^e (8 teams)
H2	HSB 1A	DSC 4 – Promotie H2 Promotie H2 – Rijswijk 2	3 - 5 5½ - 2½	4 uit 4	10½ uit 16	3^e (8 teams)
H3	HSB 1B	Haeghe Ooievaar 1 – Promotie H3 Promotie H3 – Botwinnik 2 Scheve Toren 1 – Promotie H3	2 - 6 3½ - 4½ 4½ - 3½	2 uit 6	13 uit 24	5^e (8 teams)
H4	HSB 3A	Promotie H4 – DSC 9 Promotie H4 – HSV 2 Voorburg 2 – Promotie H4	4½ - 3½ 3 - 5 7½ - ½	2 uit 6	8 uit 24	7^e (8 teams)
KNSB-beker (poule C)	ronde 1: <i>vrij</i> ronde 2: LSG IntelliMagic – Promotie		----- 3 - 1	----- <i>uitgeschakeld</i>		
HSB-beker	Promotie – RSC-Belgisch Park		1½ - 2½	<i>uitgeschakeld</i>		

Womischa

Zoals op verschillende plaatsen in deze Promoot blijkt komt elke woensdagmiddag een select gezelschap bijeen in onze altijd gezellige clublocatie 't Span, voor het wekelijkse woensdagmiddagschaak (womischa), door gastheer Theo "vrij schaken" genoemd. Onder het genot van een drankje en allerlei lekkere borrelhapjes wordt er geschaakt (met zelf te kiezen speeltempo) en worden er bijvoorbeeld partijen van de afgelopen maandag nabesproken. Daarbij mag overal doorheen worden gekletst en staan de telefoons gewoon aan! Ook iets voor u? Kom eens ~~kijken~~ meedoen!

partij	Een internet-vluggertje van lang geleden	Manuel Nepveu
---------------	---	--------------------------

Ik ben geen enthousiaste vluggeraar. Ook op Lichess ben ik er al geruime tijd mee gekapt. Heeft zeker met de leeftijd te maken, maar de (soms hilarische) oppervlakkigheid die eigen is aan snelschaken is ook niet aan mij besteed. Lang geleden gaf Gerrit Prakken, oud-clubgenoot bij Groningen, een simpel advies: bij iedere zet wat dreigen. Welnu, als u dit nog niet wist en u bent een enthousiaste vluggeraar, doe uw voordeel met deze raad van een uitstekende snelschaker.

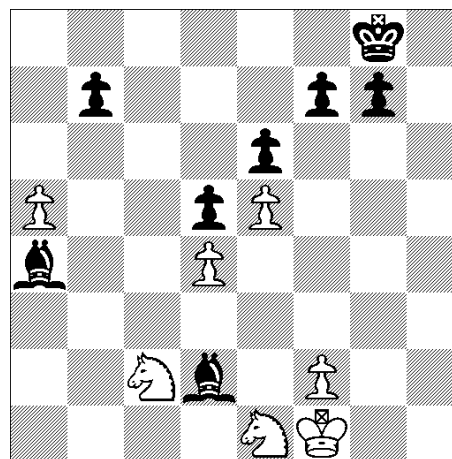
Snelschaakpartijtjes achter het bord worden doorgaans niet genoteerd, rapid partijtjes al naar gelang. Ik bezit een paar internetpartijen met versneld tempo waarbij ik wel genoteerd heb. Een daarvan is een partijtje met een tempo van 2m/8s. Sommigen zouden dit niet met vluggeren associëren. Hij is uit lang vervlogen tijden, lang voor Lichess, om maar iets te noemen. Die 8 seconden waren genoeg om de zetten te noteren. Mijn tegenstrever zou trouwens wel eens een tegenstreefster geweest kunnen zijn, want de naam was "Leoline". Wellicht heb ik tegen Leolientje gespeeld uit Appelscha, Augsburg of Arcibo. Ik zal het nooit weten. Waarom is de partij me bijgebleven? Vanwege het volstrekt superieure Loperpaar versus het paardenpaar. Loperpaar met een hoofdletter, paardenpaar uiteraard niet.

En vanwege:
de slotstelling,
de esthetische slotstelling,
de wrede slotstelling,
de niets aan duidelijkheid te wensen overlatende slotstelling.

Leolientje verloor niet op tijd, maar gaf op. Zoals het hoort. Natuurlijk heb ik het partijtje later eens door Fritzje gehaald. Die had niet veel commentaar, terwijl er in strategisch opzicht door wit toch heus een paar rare dingen werden gedaan. De direct verliezende zet vanuit slechtere stelling werd wel als zodanig aangemerkt: de pionzet h4. Dat riep associaties bij me op aan een KNSB-partij uit 1992 waarin de zet h4 van mijn opponent ook zijn lot bezegelde. Bungelen en plots neerstorten als het ware. In beide partijen was mij dat tijdens het gevecht onmiddellijk duidelijk. Sadistisch genieten. Hopelijk ziet u dat ook zo wanneer u dit naspeelt...

Leoline - MN, internet (2m/8s), 28/01/01

**1. e4 e6, 2. d4 d5, 3. e5 c5, 4. c3 Pc6, 5. Pf3 Db6,
6. Le2 Ld7, 7. 0-0 cxd4, 8. cxd4 Pge7, 9. Pa3 Pf5,
10. Pc2 Tc8, 11. a3 Pa5, 12. b4 Pc4, 13. g4 Pe7,
14. Lg5 h6, 15. Lxe7 Lxe7, 16. Tc1 0-0, 17. Lxc4 Txc4,
18. Pe3 Txc1, 19. Dxc1 Tc8, 20. Db2 La4, 21. Tc1 Txc1,
22. Dxc1 Dc6, 23. Dxc6 Lxc6, 24. h4 a5, 25. bxa5 Lxa3,
26. Pc2 Le7, 27. g5 hxg5, 28. hxg5 La4, 29. Pfe1 Lxg5,
30. Kf1 Ld2 0-1 →**

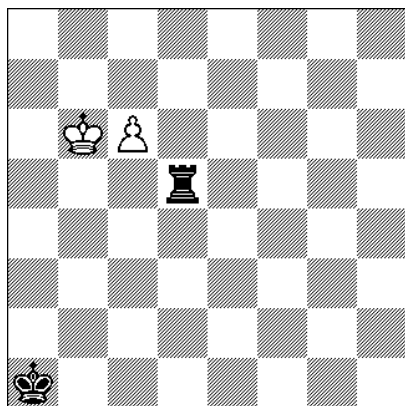

□

<i>studies</i>	Beroemde eindspelstudies	Hans Meijer
----------------	---------------------------------	--------------------

[1] Fernando Saavedra → Minor-promotie

De beroemdste van alle eindspelstudies. Hét voorbeeld van hoe je dankzij één zet beroemd kunt worden. Saavedra moest hiervoor een enorme gedachtesprong maken. In onderstaande stelling bleek dat een toren meer waard kan zijn dan een dame. Ongekend! Wereldkampioen Emanuel Lasker was diep onder de indruk van de zet 6. c8T!.

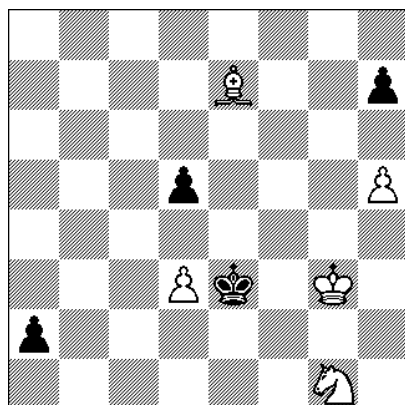
F. Saavedra (1895; wit wint). **1. c7 Td6, 2. Kb5 Td5, 3. Kb4 Td4, 4. Kb3 Td3, 5. Kc2 Td4!, 6. c8T!!** Na 6. c8D Tc4!, 7. Dxc4 pat is het remise. **6. ... Ta4, 7. Kb3!** en wit wint.

(On)volmaakte schoonheid, Nico Peerdeman, De Promoot 71#2, februari 2023, svpromotie.nl

Random 6. c8T!, T. Krabbé, Schaakkuriosa, 1974 (pp. 11-49).

The discovery of the Saavedra, Tim Krabbé,
<https://timkr.home.xs4all.nl/chess/saavedra.htm>

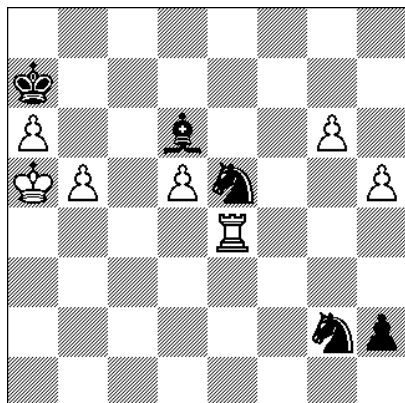
[2] Vasily en Mikhael Platov → Dominantie

V. en M. Platov (1909; wit wint). **1. Lf6 d4, 2. Pe2 a1D, 3. Pc1** (dreigt mat met Lg5). **3. ... Dxc1 Lg5+** (of 3. ... Da5, 4. Lxd4+ Kxd4, 5. Pb3 Kxd3, 6. Pxa5). Indien 3. ... h6 dan 4. Le5 en wit wint.

Dit was de favoriete studie van Lenin en was daarom de meest bestudeerde studie in de USSR. **Mikhail Platov** stierf in 1938 in een kamp bij Kargopol. Het jaar ervoor was hij gearresteerd en tot tien jaar dwangarbeid veroordeeld omdat hij, tijdens een productiebijeenkomst op een fabriek in Serpukhov, zich kritisch had uitgelaten over Stalin. Hans Ree, Schitterend Schaak, 1997 (p.231).

[3] Leopold Mitrofanov → Deflectie

L. Mitrofanov (1967 gecorrigeerd; wit wint)

1. b6+ Ka8, 2. Te1 Pxe1, 3. g7 h1D, 4. g8D+ Lb8, 5. a7 Pc6+, 6. dxc6 Dxh5+, 7. Dg5!! Een dame schijnbaar in ruil voor niets! **7. ... Dxc6, 8. Ka6 Lxa7, 9. c7 Da5, 10. Kxa5 Kb7, 11. bxa7** en wit wint.

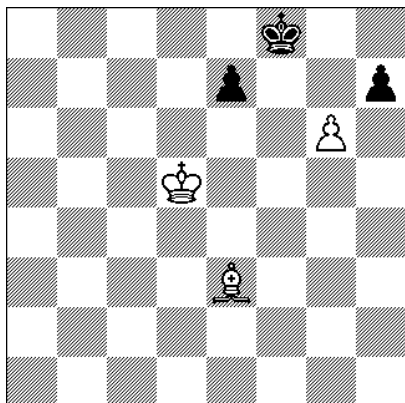
The Joys of Chess, Christian Hesse, 2011 (pp. 285-287).

Deceptive Simplicity, Leopold Mitrofanov and Vladimir Fyodorov (1992).

Een zet van een andere wereld, Tim Krabbé, 1999.

<https://timkr.home.xs4all.nl/admag/mitrofanov.htm>

[4] Alexey Troitski → Mat met een loper

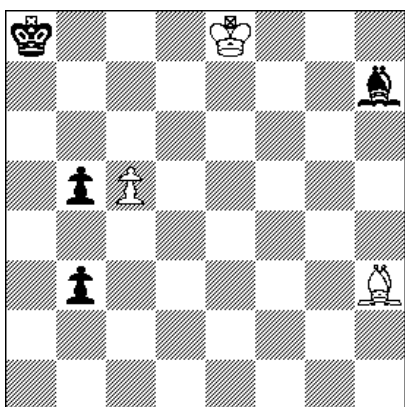

Een van de vroegste en bekendste studies van Troitski. Dat wit zijn pion offert om daarna met louter zijn loper de zwarte koning mat te zetten klinkt ongeloofwaardig.

A. A. Troitski (1895; wit wint) **1. Lh6+ Kg8, 2. g7 Kf7** (of 2. ... e6+, 3. Kd6 e5, 4. Ke7 e4, 5. Kf6 e3, 6. Lxe3 h5, 7. Lg5 1-0) **3. g8D+ Kxg8, 4. Ke6 Kh8, 5. Kf7 e5, 6. Lg7 mat.**

De magische schaakfiguren, H. Bouwmeester en F.A. Spinhoven, 1976 (pp. 76-105).

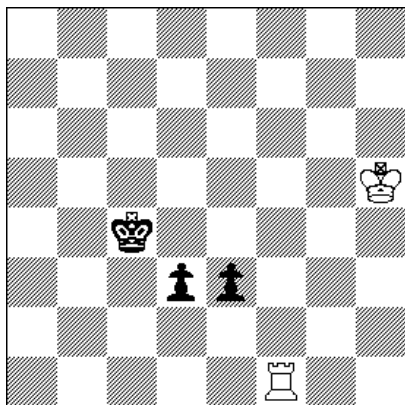
[5] Alexey Troitski → Kruispenning

A. A. Troitski (1927; wit wint). **1. c6 b2, 2. c7 b1D, 3. c8D+ Ka7, 4. Dc7+ Ka8** Op 4. ... Ka6 volgt 5. Lc8 mat. **5. Lg2+ Le4, 6. Dh7!** Een kruispenning. **6. ... Kb8, 7. Lxe4** en wit wint.

Bij Alexey Alexejewitsj Troitski (1868-1942), die beschouwd wordt als de grondlegger van de moderne eindspelstudie, stond het begrip schoonheid voorop. Zijn beroep was houtvester en hij verbleef vaak op plaatsen ver van de geciviliseerde wereld. De stilte van het bos zal hem regelmatig geïnspireerd hebben. Troitski kwam tijdens het beleg van Leningrad in 1942 tragisch om het leven.

[6] Ladislav Prokeš → Prokeš manoeuvre

L. Prokeš (1939; remise). De witte stelling lijkt verloren. Kan wit beide zwarte pionnen afstoppen? Zijn koning staat wel erg ver weg.

1. Kg4 e2, 2. Tc1+ Kd4, 3. Kf3 d2 Wat nu? **4. Tc4+** Wit geeft zijn toren cadeau. **4. ... Kd3, 5. Td4+** En nogmaals. **5. ... Kxd4** Weigeren is geen optie. **6. Kxe2 Kc3, 7. Kd1 Kd3** pat.

Loman's move, Jan Timman, and the double Prokeš, Tim Krabbé, 1998, <https://timkr.home.xs4all.nl/chess/prok.htm>
The art of the endgame, Jan Timman, 2011 (pp. 34-38).

Voor de onverzadigbaren onder de schakers van Promotie is er de eindspelstudie-database van Harold van der Heijden. Op dit moment is Database VI met 93.839 eindspelstudies beschikbaar. Prijs vijfenvijftig euro. Bezoek www.hhdbvi.nl voor informatie over de bestelprocedure.

Degenen die informatie over eindspelcomponisten zoeken verwijst ik naar www.arves.org.

Citaat van de maand [2]

"Ik neem een pion, en neem er zelf ook één"

[gehoord tijdens het woensdagmiddagschaak]

<i>partijen</i>	Probeersel	<i>Ben Ahlers</i>
-----------------	-------------------	-------------------

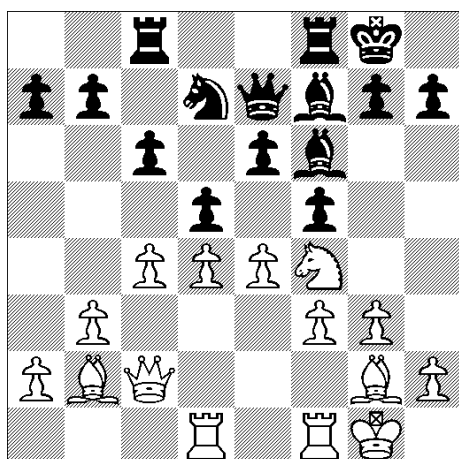
Clubavond. Redacteur Rob heeft een vraag: hoog tijd dat ik weer eens iets voor de Promoot schrijf? Het mag van alles zijn. En hij wil best meehelpen, want hij weet dat dat nodig zal zijn. Ja, dan kun je natuurlijk haast geen nee zeggen. Alhoewel: ik heb geen schrijftalent. Iets van mijn hand zou schril afsteken bij het hoge niveau dat dit blad pleegt te hebben. En (digibeeft immers): ook onderzoek met behulp van Fritz of zoiets zal er niet zijn en daar is vast niet iedereen blij mee...

U heeft al begrepen: toch doe ik een poging. Verder lezen is dus, zoals zo veel in het leven, voor eigen rekening en risico. Wat ik wél een beetje kan is schaken. Mijn bijdrage gaat over enkele partijen uit het afgelopen seizoen die me in het bijzonder zijn bijgebleven. Dat schaakjaar was best speciaal. Het eerste complete competitiejaar na corona, de 70 van onze club en de verhuizing naar Theo's gastvrije honk. En voor mij een schaakherstart na twee jaren zonder en – eveneens 70 – voor het eerst zonder werkverplichtingen. De lezer heeft ook al gemerkt dat dit stukje een hoog ik-gehalte heeft. Geen zorg, dat blijft zo.

1 Ben Ahlers – Jan Willem Duijzer, interne, 12 september 2022

De eerste partij van het seizoen en geen gemakkelijk begin. Jan Willem is een sterke en ervaren tegenstander zonder duidelijke zwakten. Eerder schreef hij in ons blad een artikel waarin hij uitlegt hoe ik bestreden dien te worden ("Klaar met Ahlers") en ik heb mij voorgenomen wat extra aandacht aan onze onderlinge ontmoetingen te gaan besteden.

1. d4 d5, 2. c4 e6, 3. Pf3 Pf6, 4. g3 c6, 5. Lg2 Le7, 6. 0-0 0-0, 7. Dc2 Pe4, 8. Pfd2. Geen goede zet. Vraagt om 8. ... f5 wat zwart toch al wil spelen en doet niets voor de ontwikkeling. De paarden staan elkaar wat in de weg en d4 is ongedekt. Beter: 8. Pbd2, om te vervolgen met b3, of misschien 8. Pe1. Er volgt echter: **8. ... Pxd2, 9. Pxd2 f5, 10. Pf3 Ld7, 11. b3 Le8, 12. Lb2 Lf6, 13. Pe5 Pd7, 14. Tad1.** Er staat een soort Stonewall op het bord. Wit moet het hebben van het doorzetten van e4 om zwarts centrum aan te tasten en Lg2 actief te maken, zwart wil Le8 activeren en op de koningsvleugel met g5 en eventueel f4 ageren. **14. ... Lh5, 15. Pd3 Tc8, 16. f3 De7, 17. Pf4 Lf7, 18. e4.**

18. ... e5. Drijft de zaak op de spits, maar is niet goed.

Na 18. ... dxc4, 19. bxc4 e5 staat zwart volgens mij prima. Pion c4 is zwak. Wit is er niet in geslaagd zijn doel te bereiken.

19. dxe5 Lxe5, 20. Lxe5 Pxe5, 21. exd5 g5, 22. d6 Df6, 23. Pe2 f4. Goede zet. Houdt Lg2 in toom en wil met Lg6 actief worden.

24. Pc3 Lg6, 25. Pe4 Lxe4, 26. Dxe4 Tce8, 27. c5 Pd7.

Het paard is op den duur niet op e5 te handhaven. Wit kan tripleren en heeft Lh3 achter de hand.

28. Dc4 Kh8, 29. Tfe1 Te5, 30. Txe5 Dxe5, 31. b4 fxc3, 32. hxc3 b6.

Op 32. ... Dxc3 volgt 33. Dg4 met dameruil en – nam ik aan – de opmars b5 beslist. Zeker was (en ben) ik daar overigens niet van. Ziehier een probleem dat ik mijn hele schaakleven al heb: hoe rustig en koelbloedig te blijven en betere stellingen goed te behandelen. Zenuwen en wishful thinking nemen de overhand, steeds meer naarmate de bedenktijd slinkt.

33. cxb6 axb6, 34. Dd4 Kg7, 35. f4 Dxd4, 36. Txd4 c5, 37. bxc5, 38. Ta4 Pb8, 39. Ta7 Kf6, 40. Lh3 Td8, 41. fxg5 Kxg5, 42. d7 Kf6, 43. Tc7. Nu de loper echt mee is gaan doen is het over. Zwart kan, nadat pion c5 is gevallen, nooit op d7 nemen want dan blijft een verloren pionneneindspel over. 43. ... Tg8, 44. Kf2 Pxd7, 45. Lxd7 Ta8, 46. a4 Ke5, 47. Lb5 1-0.

2 Ben Ahlers – Bart Piet Mulder, KNSB Promotie – Wijker Toren, 17 september 2022

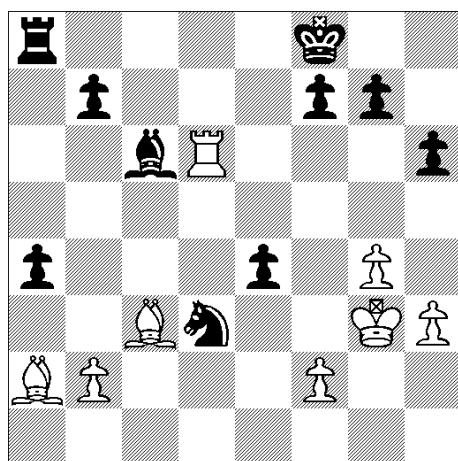
Mijn bijdrage aan het prima resultaat van ons eerste was echt onder de maat. Fout werd op fout gestapeld, hele en halve punten vergooid. In de HSB en in de bekerwedstrijden ging het wat beter, maar ook daar was mijn spel niet best. Deze partij is een goed voorbeeld.

1. d4 d5, 2. c4 dxc4, 3. Pf3 Pf6, 4. e3 Lg4, 5. Lxc4 e6, 6. 0-0 a6, 7. a4 Pc6, 8. Pbd2 Ld6. Zwart staat al beter, e5 is niet te verhinderen. Ik kende de opening niet en probeerde maar wat (het paard op d2 staat niet goed). Niet doen, zeker niet in teamwedstrijden. Mijn volgende zet maakt het er niet beter op. 9. a5 0-0, 10. Db3 Tb8, 11. Ld3 De7, 12. e4 e5, 13. d5 Pb4, 14. Lb1 c6. En hier besloot ik iets te offeren, dromend over compensatie met een sterk loperpaar en mogelijke aanval. Wensdenken en niet rekenen en vooruitkijken. Overmoedig en gemakzuchtig. 15. dxc6 is overigens niet aantrekkelijk, na 15. ... Pxc6 staat zwart gewoon beter: a5 en d4 zijn structureel zwak en wit kan maar moeilijk zijn stukken laten samenwerken.

15. Pc4 cxd5, 16. Pxd6 Dxd6, 17. exd5 Pbx d5, 18. Pg5 h6, 19. h3 Ld7, 20. Pe4 Pxe4, 21. Lxe4 Pf6, 22. Lc2 e4, 23. Td1 De5, 24. Le3 Lc6, 25. Ld4 Dg5, 26. Le3 Df5, 27. Td4 Tbd8, 28. Tad1.

En dit geeft gewoon een pion weg. 28. ... Txd4, 29. Txd4 Dxa5, 30. Kh2 De5+, 31. g3 Te8, 32. Da3. Wit probeert nog iets over de zwarte velden. Ach ja...

32. ... Dh5, 33. Ld1 Df5, 34. Dd6 De5, 35. Lb3 Dh5, 36. Ld1 De5, 37. Lb3 Dxd6, 38. Txd6 Pd7, 39. Lc2 Pe5, 40. Lb3 Kf8, 41. Lc5 Kg8, 42. g4. Anders dwingt ... Pf3 de koning in het bereik van Lc6. 42. ... a5. Zou ik nog (even) kunnen standhouden? Misschien overziet-ie nog grappen als (soms) Tg6? 43. Kg3 a4, 44. La2 Pd3, 45. Ld4 Kf8, 46. Lc3 Ta8.

47. b4. En dit maakt het wel af. Gespeeld op de doorzichtige truc 47. ... axb3, 48. Lxb3 Ta3, 49. Txd3 exd3, 50. Lb4+ (of 49. ... Txb3, 50. Lxg7+).

De laatste kans was nog 47. Lb1, met na 47. ... a3? hetzelfde idee. Met die zet kan wit nog even weerstand bieden. Natuurlijk ook niet overwogen.

47. ... axb3, 48. Lxb3 Ke7, 49. Td4 Ke8, 50. Lb4 Pxb4, 51. Txb4 g5 0-1.

3 Ben Ahlers – Paul van der Werve, interne, 30 januari 2023

Paul, een goede schaakvriend, is een geduchte tegenstander. Onze partijen zijn bijna altijd spannend en inhoudsvol. Ook aan deze denk ik met plezier terug.

1. d4 Pf6, 2. c4 c5, 3. d5 e6, 4. Pc3 exd5, 5. cxd5 d6, 6. Pf3 g6, 7. g3 Lg7, 8. Lg2 0-0, 9. 0-0 a6, 10. a4 Pbd7, 11. Lf4 De7, 12. Te1. Niet de nauwkeurigste zet. Avrukh (1. d4 the Catalan) beveelt Tb1 aan, Petrov (the moderen Ben-Oni) houdt het op b3.

12. ... Tb8, 13. e4 Pe8. Ik zou voor het thematische Pg4 gaan.

14. a5 b5, 15. axb6 Txb6, 16. Dc2 Pe5, 17. Pxe5 Lxe5, 18. Le3 Pf6. Hier dacht ik dat zwart zich had verrekend. In werkelijkheid ligt het wat ingewikkelder...

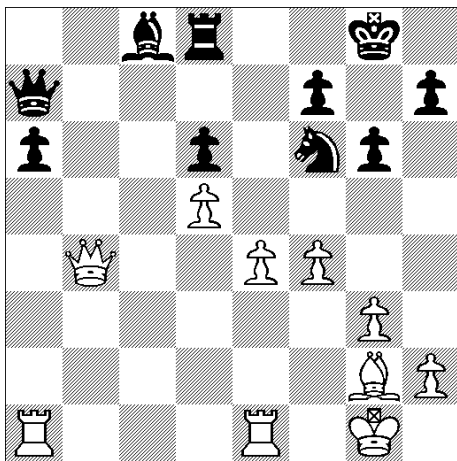
19. f4. Verplichtend, verzwakt de koningsstelling, maar: 19. ... Ld4, 20. Lxd4 cxd4, 21. Pe2. Pion d4 is zwak en die ga ik op termijn winnen, was mijn idee.

21. ... d3. Geeft de pion in ruil voor b2, maar geeft wit ook net de tijd zijn stukken goed neer te zetten. Zwart komt te laat om te profiteren van de diagonaal a7-g1 (soms in combinatie met Pg4). Paul suggereerde 21. ... Da7. Dit idee ziet er goed uit en dat betekent dat ik met f4 mijn hand toch heb overspeeld.

22. Dxd3 Txb2, 23. Dd4. Het gevaar is geweken.

23. ... Tb3, 24. Pc1 Tb5, 25. Pd3. En nu staat het paard ook prima.

25. ... Td8, 26. Pb4? Txb4. Totaal overzien. Onbegrijpelijk na de opluchting na Dd4 dat juist (ook) de gevaarlijke diagonaal controleerde. Oorzaak? Materialisme (slaan op a6) of te snel willen oogsten (Pc6 gevolgd door de doorbraak e5). De hardnekkige fout om alleen naar de eigen mogelijkheden te kijken. 27. Dxb4 Da7+.

28. Kf1 is gevaarlijk. 28. ... Pg4 gevolgd door Pxd2, of eventueel Pe3, nadat wit het mat heeft verhinderd.

28. Kh1 Pg4, 29. h3 Pf2+, 30. Kh2 Pd3, 31. Da5. Dit is het gat in zwarts combinatie, puur geluk.

31. ... Te8, 32. Te2 Dd4, 33. Da4 Dxa4, 34. Txa4 f5, 35. Ta3 Pc5, 36. e5 Lb7, 37. Tc3 Pe4, 38. Tc7 Lxd5, 39. exd6 Le6, 40. Txa6 Td8, 41. Lxe4 fxe4, 42. Te7 Ld5, 43. Te5 Lb7, 44. Ta7. Beter is Tb6.

44. ... Lc6, 45. d7 Tb8, 46. Te8 Txe8, 47. dxe8 Lxe8, 48. Kg2 h5, 49. Kf2 Lb5, 50. Ke3 Lf1. Op 50. ... Ld3 komt Te7 en Txe4.

51. Kxe4 Lxh3, 52. Ke5 1-0.

4 Arkady Chernykh – Ben Ahlers, KNSB, Kennemer Combinatie 2 – Promotie 1, 22 april 2023

De laatste partij in een uiterst moeizame reeks. Ik had al besloten voortaan niet meer in ons eerste team te spelen en te wennen aan de gedachte dat je niet moet proberen boven je macht te reiken.

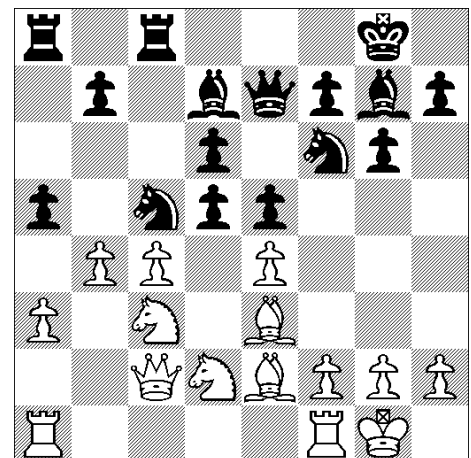
Veel staat er niet meer op het spel. We hebben ons – boven verwachting – prima gehandhaafd. Dat een versterkte degradatieregeling het jaar daarop onderdeel van de beloning zou zijn lag nog in de toekomst verborgen.

1. d4 Pf6, 2. c4 g6, 3. Pc3 Lg7, 4. e4 d6, 5. Pf3 0-0, 6. Le2 Pbd7. Maar eens niet de overbekende aanpak met Pc6 en e5.

7. 0-0 e5, 8. d5 a5, 9. Dc2 Pc5, 10. Le3 De7, 11. Pd2 Ld7, 12. b3. Een bekend plan. Wit bereidt b4 voor. Niet eerst a3 vanwege ... a4 en wit komt niet verder. Ook geen Lxc5 want dan wordt Pf6 omgespeeld naar d6 en wordt de zwartveldige loper heel sterk.

12. ... Tfc8. Hier heb ik lang gedacht. Ik wil niet zonder meer teruggedrukt worden (b4 en daarna c5) en zie uiteindelijk een interessante mogelijkheid.

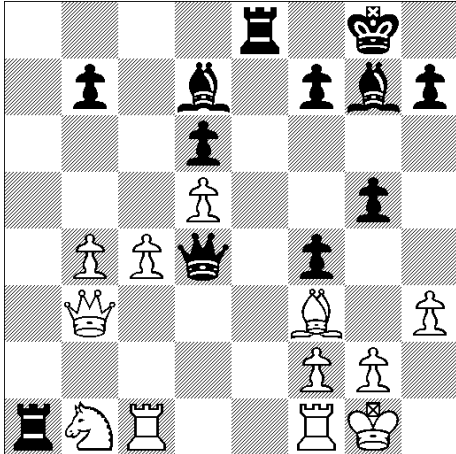
13. a3 c6, 14. b4 cxd5. →

Dit is het: op (a) 15. exd5 komt Lf5, (b) 15. cxd5 wordt beantwoord met Pcxe4, en (c) 15. bxc5 met d4.

En als wit in plaats van 14. b4 op c6 had genomen, dan zou zwart na een later b4 de actieve plek e6 voor het paard hebben. **15. Lg5.** Ziet er nog dreigend uit, maar ook hier: **15. ... Pe6, 16. Pxd5 Dd8, 17. Le3 Pxd5, 18. exd5 Pf4, 19. Lxf4.** Dit zien liefhebbers van het Koningsindisch bijna altijd graag. De zwarte loper wordt een grootmacht. Toch is de zet goed te begrijpen, dat paard op f4 werkt op de zenuwen (Lf5!?!; Pxd5!).

19. ... exf4, 20. Tac1 axb4, 21. axb4 Db6, 22. Db3 Te8, 23. Lf3 Dd4, 24. Pb1 g5, 25. h3 Ta1.

Zwart staat fantastisch. Machtige dame, beheersing open lijnen, actief loperpaar. Mu driegt er een kleinigheid op a4.

26. c5 Lb5, 27. Tfd1 Db2, 28. Dxb2 Lxb2, 29. Tc2 La4, 30. Txb2 Lxd1, 31. Lxd1 Te1+, 32. Kh2 Txd1, 33. c6 Taxb1 0-1.

Dat gaf toch een iets beter gevoel.

5 Ben Ahlers – Han Baas, interne, 8 mei 2023

Hier staat wel iets op het spel. Nog drie ronden te gaan en ik ben in rap tempo mijn voorsprong op Bernard aan het verspelen. Deze heeft na een onvrijwillige voorgift (ziekte) vastberaden de achtervolging ingezet (zo schopte hij mij tweemaal van het bord) en ik ben punten gaan morsen. De situatie is dus niet bevorderlijk voor mijn zenuwgestel, toch al een zwakke plek. Daar komt bij dat Han een goede, taaie speler is van wie ik zomaar kan verliezen, en ook een remise zou niet helpen met die dreiging pal achter me.

1. d4 Pf6, 2. c4 g6, 3. Pc3 Lg7, 4. e4 d6, 5. f4 0-0, 6. Pf3 c5, 7. d5 e6. De manier om het brede maar kwetsbare centrum aan te tasten. Ik koos voor een wat minder gebruikelijke voortzetting. Vaak wordt 8. Le2 gespeeld waarna na 8. ... exd5, 9. cxd5 de Ben-Oni op het bord staat.

8. dxe6 Lxe6. De keuze van Kasparov, zo'n 45 jaar geleden, gevolgd door een snel b5. Later schakelde hij over naar 8. ... fxe6.

9. Ld3 Pc6, 10. 0-0 Lg4, 11. h3 Lxf3, 12. Dxf3 Pd4, 13. Df2.

En ik vind dat wit iets prettiger staat.

13. ... Pd7. Vaker heb ik Te8 of a6 gezien. De gespeelde zet lijkt sterker als reactie op een wit f5 (veld e5).

14. Le3 a6, 15. Tad1 b5. Thematisch, doet denken aan het Wolga-gambiet. Alleen: die ongedekte pion op d6 dan?

16. cxb5 axb5, 17. Pxb5 Db6, 18. Pc3 Tfb8, 19. Td2 Da5,

20. Tfd1. Wacht "rustig" op zwarts reactie. En inderdaad:

20. ... Pb6, 21. Pe2 Pxe2, 22. Lxe2. →

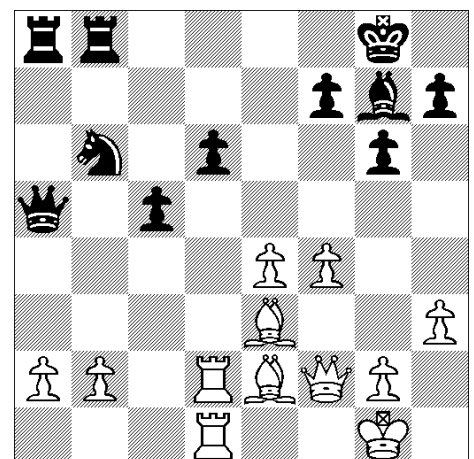
22. ... Dxa2. (22. ... Pa4 lijkt iets beter: 23. Txd6 Txb2, 24. e5. Onduidelijk.)

23. b4 Db3, 24. bxc5 dxc5, 25. e5. Een fijne zet om te spelen. De stelling is belangrijker dan die pion.

25. ... Pa4, 26. Lf3 Pc3. (26. ... Ta5, 27. Td8 Txd8, 28. Txd8 Lf8, 29. f5.)

27. Tc1 Pb1, 28. Tdc2 Ta5, 29. Lxc5 Pa3, 30. Tc3 1-0.

En het was bijna onmogelijk de eerste plaats nog uit handen te geven. Dat lukte me dan ook niet.

Tot slot: het overkomt ons bijna allemaal, zo'n periode van walgen van het eigen wanpresteren. Je bent uit vorm, blundert, en wat je ook probeert, het lijkt niet te helpen. Je staat op het punt er de brui aan te geven. Ik ben uit eigen bittere ervaring tot de slotsom gekomen: berust er maar in, het is onderdeel van de essentie van het verslavende spel. Ziek het uit, als het ware.

Daarbij is het een genoegzaam deel te zijn van een sympathieke, sterke en prima geleide vereniging in een aangename omgeving (nieuw extraatje: de woensdag-schaaksociëteit, borrel, bitterballen, beschaafd discours). Dank iedereen, dank speciaal: Ton!

Ik verwacht dat dit alles meehelpt wanneer er weer eens een ontredderde schaakmaat die "het bord in de fik wil steken" voor zelfverbranding moet worden behoed.

varia	Chessmen van Erwin Olaf in Groninger Museum	Henk Alberts
--------------	--	-------------------------

De bekende fotograaf Erwin Olaf overleed afgelopen op 20 september 2023 op 64-jarige leeftijd. Erwin Olaf is onlosmakelijk verbonden met het Groninger Museum.

Zijn fotoserie Chessmen, die in 1987 en 1988 in het museum te zien was, betekende voor Olaf zijn internationale doorbraak. In 2016 maakte hij voor het Groninger Museum een serie foto's van het Nationale Ballet geïnspireerd op de beelden van Auguste Rodin. In 2003 opende zijn succesvolle tentoonstelling Silver, een overzicht van 25 jaar werk.

Om hem te eren en te herinneren is in het Groninger Museum vanaf 24 oktober 2023 t/m 10 maart 2024 een ruimte ingericht met een selectie van elf foto's uit de grote verzameling foto's van Erwin Olaf die het museum bezit. Het betreft foto's uit de series Blacks (1990) en After Rodin (2016), alsmede drie foto's uit de serie Chessmen (1987-1988), waaronder de foto hiernaast.

Citaat van de maand [3]

"Hij stond een gezonde pion achter"

[gehoord tijdens het woensdagmiddagschaak]

varia	Jaap Dros (1953-2023)	Jan Willem Duijzer
--------------	------------------------------	-------------------------------

Schakers en cultuur zijn twee verschillende dingen, dus als ik het in dit clubblad over cultuur heb dan begin ik steevast op kniehoogte. Dit keer over de dichter J.C. Bloem. Een Nederlandse dichter uit de eerste helft van de 20e eeuw. Hij schreef ooit het gedicht "De Dapperstaat". Zie hieronder.

De Dapperstraat

Natuur is voor tevredenen of legen.
En dan: wat is natuur nog in dit land?
Een stukje bos, ter grootte van een krant.
Een heuvel met wat villaatjes ertegen.

Geef mij de grauwe, stedelijke wegen,
De in kaden vastgeklonken waterkant,
De wolken, nooit zo schoon dan als ze, omrand
Door zolderramen, langs de lucht bewegen.

Alles is veel voor wie niet veel verwacht.
Het leven houdt zijn wonderen verborgen
Tot het ze, opeens, toont in hun hoge staat.

Dit heb ik bij mijzelf overdacht,
Verregend, op een miezerige morgen,
Domweg gelukkig, in de Dapperstraat.

J.C. Bloem, uit de bundel: 'Quiet though sad' (1947)

Ik begin erover omdat mijn vriend Jaap Dros dat gedicht, samen met vele andere gedichten van Bloem, op muziek zette. Ik voeg een link bij van een karakteristieke uitvoering van "Domweg gelukkig...".

<https://www.youtube.com/watch?v=dsSBPqqElKI>

Een uitvoering die karakteristiek is voor Jaap's losse, ongedwongen stijl. Op Texel was hij een icoon zonder kapsones. De bankrekening van vergelijkbare Volendamse iconen had hij niet, maar als mens stak hij ver boven deze gelikte jongens uit.

In de schaakwereld was Jaap Dros een uitzondering. Hij was een fanatiek schaker die eens zelfs verklaarde dat een avond niet geschaakt een avond niet geleefd was. Maar hij was ook een groot cultureel talent: muzikant, zanger, performer, tekenaar, schrijver. Als docent zette hij al die talenten in om zijn soms onwillige en ongeïnteresseerde leerlingen de beginselen van Biologie, Aardrijkskunde of Nederlands bij te brengen. Een boerenzoon die moeite had met schrijven, kreeg van hem als strafwerk de opdracht om een gedicht uit zijn hoofd te leren en voor te dragen voor de klas. Veertig jaar later kent betrokkene dat gedicht nog steeds uit zijn hoofd. Dat is lesgeven met een impact waar de Haagse leermethoden niet tegenop kunnen.

Toen ik een jaar of tien geleden op Texel aanlandde en me op de schaakclub meldde, werd ik door hem met open armen ontvangen. Vanaf het eerste moment kon ik overal aan meedoen. In de jaren daarna

gingen we samen onder andere het toernooi “Mat op ‘t Wad” organiseren en fantaseerden we over grootse nieuwe evenementen. We waren, met persoonlijke toestemming van de burgemeester van Texel, in gesprek met Jeroen van den Berg om Tata Steel Chess een dag naar Texel te halen. Het lukte uiteindelijk net niet in verband met de logistieke beperkingen van het eiland. Maar het scheelde niet veel, want de toernooirecteur was heel enthousiast en de directie van Tata Steel zag wel wat in de positieve PR die een toernooidag op Texel zou kunnen opleveren. De actuele discussie over Tata Steel werpt hier een bijzonder licht op (...). Toen ik bij gelegenheid van het 60-jarig bestaan van de Texelse schaakvereniging het idee opperde om een jubileumbundel samen te stellen was hij de eerste die meewerkte. Hij schreef een schitterend verhaal over iemand uit zijn familiegeschiedenis die in de 17e eeuw op Texel schaakles gaf aan notabelen. Hij lardeerde het verhaal met zulke bijzondere details dat menig een de hele geschiedenis grif geloofde. Een journalist van de Helderse krant die erover wilde publiceren werd door hem toch maar even gewaarschuwd en daarmee voor een canard behoed.

Jaap had een paar vaste principes. Het ‘increment’ vond hij een weerzinwekkende vernieuwing in het schaken. Het nam de spanning van de tijdnoedfase weg, vond hij. Hij beoordeelde het als anti sport. En hij was een overtuigde sociaaldemocraat. Als ik hem sprak over de noodzaak om de voedselprijzen te verhogen om de klimaatkosten daarin beter te verwerken, begon hij scheef te kijken. En clubleden die krap bij kas zaten kregen van hem korting op de toch al extreem lage contributie van de vereniging. Die korting betaalde hij zelf. Hij leefde simpel. Een auto had hij niet en een elektrische fiets was aan hem niet besteed.

Niets vond hij mooier dan zijn kleinkinderen. Hij genoot ervan om met ze op pad te gaan om de natuur te verkennen en als hij de tijd had gekregen zou hij ze zeker muziek- en schaakonderwijs hebben gegeven. Maar die tijd kreeg hij niet. De prostaatkanker, jarenlang onder controle, greep ineens snel om zich heen. Behandeling was niet meer mogelijk.

Op 2 december speelde ik voor het eerst sinds zijn overlijden weer op Texel. Het was stil toen we met elkaar de stukken opzetten en onze partijen begonnen. We misten allemaal de energie die Jaap op zulke momenten bracht. De vriendelijke bravoure waarmee hij het bezoekende team welkom heette en de flair waarmee hij zijn partij opzette.

Op 24 november jl. zou hij 70 jaar geworden zijn.

Citaat van de maand [4]

"Deze opmerking is zo slecht, die komt niet eens in de Promoot"

[gehoord tijdens het woensdagmiddagschaak]

Ik had me verheugd op de zoveelste clash tegen Manuel in de interne, maar Promotie H3 had een invaller nodig. Met wit tegen Merlijn Albers van Botwinnik 2 was na 25 zetten de volgende stelling ontstaan:

Het had nu verder kunnen gaan met 26. Te2 Da6, 27. Dxa6 Txa6, 28. Tde1. Maar ik koos voor de aanval met **26. Dh4**. Als hij e7 dekt met bijvoorbeeld 26. ... Dd7 speel ik 27. Pg5 h6, 28. Pe6. En als hij op c2 slaat doe ik 27. Dxe7.

Fritz schudt hierop het wijze hoofd en komt met 26. ...Txc2, 27. Dxe7 Txc2+ (oei, die mag wit niet slaan), 28. Kh1 Txf3; wit overleeft met 29. De6+ maar staat heel slecht.

Na tien minuten denken kwam zwart met het onverwachte **26. ... Df5**. Na **27. Dxe7** werd het hard tegen hard.

Zwart had na 27. ... Txc2, 28. exd6 remise kunnen maken met 28. ... Txc2+ (weer die!), 29. Kxg2 Dxf3+, maar hij koos voor **27. ... Dxc2**. Logisch, want wegens de matdreiging gaat ook b3 verloren.

28. Td2 Dxb3, 29. Txa2 Dxa2, 30. Dxd6 b3, 31. De6+ Kh8, 32. d6. Zwart kan even niet verder met zijn pionnen. **32. ... Dc2, 33. d7**.

Zwart had inmiddels nog 5 minuten, ik nog 18. Hij had hier remise kunnen maken met 33. ... Dd3! De b-pion gaat doorlopen en als de witte dame te hulp schiet valt d7. Maar in opkomende tijdnood speel je natuurlijk **33. ... b2**. Voor het eerst in deze partij stond ik gewonnen. **34. Db6 Dd3** (een zet te laat), **35. e6 Ld4+**.

Ik keek even naar 36. Pxd4 maar concludeerde dat dit te gevaarlijk was. Het is wel de aangewezen zet, we nemen even een kijkje in de wereld van Fritz: **36. Pxd4 Dxd4+, 37. Kh1 Df2, 38. Dxb2+!** (een volle dame ertegenaan) **Dxb2, 39. e7** (alle machtig).

Het wint in alle varianten.

Helaas was dit ver voorbij mijn horizon en ik deed gewoon **36. Kh1**. Er dreigt 37. e7 en na **36. ... Lf6** kon ik mooi een pionnetje snaaien met matdreiging: **37. Dxc5 Tg8**.

Hij speelde inmiddels op increment en ik had nog eindeloos veel tijd, 16 minuten. Maar ik kon geen manier vinden om e7 door te zetten zonder d7 te verliezen. Zijn pion op b2 staat ondertussen stevig gedekt. Na vijf kostbare minuten kwam ik met **38. Dg1?** met het plan Td1 en De1 om e7 te kunnen doen. Dit is rampzalig, want hij kan nu 38. ... Tb8 doen zonder dat ik kan reageren met Dc8+. Hij gaat promoveren en ik verlies. Fritz komt nog met een escape: 38. ... Tb8, 39. Pe5! Lxe5, 40. e7 Dxd7, 41. Txe5 b1D, 42. e8D+ en remise, maar dat had ik echt niet gevonden.

Gelukkig speelde ik tegen een mens, en nog wel eentje in hoge tijdnood. Hij speelde a tempo **38. ... Lc3?** Na **39. Td1** waren de rapen gaar. Hij deed **39. ... b1D** (wat anders?). Na **40. Txb1 Df5**, **41. Dc1 Lf6**, **42. Tb6** werd ik rustig. Dit kon niet lang meer duren.

42. ... Ld8. Dit is fout wegens 43. e7! Lxe7, 44. Dc3+ (omdat de toren f6 bestrijkt kan er daar niets tussen) Tg7, 45. Tb8+. Ik zag het niet en ik gaf met **43. Tb8 Dxe6** zelfs zomaar mijn kroonpion weg. Ik bleef met de kanjer op d7 gelukkig gewonnen staan en na veel gepruts wist ik uiteindelijk **90. Pf7#** uit te voeren. Onderweg miste ik zelfs mat in één. De partij trok veel belangstelling en ik kreeg na afloop van veel clubgenoten onder de neus gewreven hoe ik het allemaal beter had kunnen doen. Ja, dat schakersvolkje, op veel empathie hoeft je niet te rekenen.

Wat is nu de moraal van dit verhaal? We speelden een geweldige partij, ik heb echt genoten. Maar met echt schaken heeft het weinig te maken. We doen maar wat. We zitten als een kind in een snoepwinkel naar een stelling met prachtige mogelijkheden te kijken, we kijken een paar ply diep en kiezen dan een zet in de hoop dat de tegenstander er nog minder van snapt. Als je na afloop ziet waar Fritz (of Stockfish of Leela) mee komt! Daar valt je de bek van open. Wat is het schaakspel toch diep en rijk.

Ik moet altijd lachen als ik clubspelers na de partij iets hoor beweren in de trant van: 'Ik stond +3 maar ik wist het toch nog te verprutsen'. Die +3 is van Fritz, jij had het tijdens de partij niet door en je zag geen winstplan.

Of ergerlijk, over partijen van grote spelers: 'Eline had het simpel af kunnen maken met Pe3 maar ze deed het weer eens te wild'. Hallo kneus, waar heb je het over?

Of een beetje dom: iemand die na afloop heel trots is op zijn 'partij-uit-één-stuk' maar na consultatie van Fritz het notatieblaadje gedeprimeerd door de wc spoelt.

Je moet het los van elkaar zien. Iedereen probeert op zijn eigen niveau sterke zetten en mooie wendingen te vinden. En opzichtige fouten te vermijden. Met natuurlijk het doel die figuur aan de andere kant te slim af te zijn. De zetten die we in dit gevecht doen hoeven niet stuk voor stuk langs de meetlat te worden gelegd. Als er zetten tussen zitten op niveautje 3500 is dat toeval. Wat maakt het nou uit of onze stelling volgens Fritz +1,6 of +2,0 is? Alleen wat jij en je tegenstander zelf tijdens de partij van de stelling vonden doet terzake.

En ondertussen kunnen we gewoon genieten van de wondere wereld van Fritz en de zijnen, een blijvende bron van vermaak. Zolang ze zich maar niet met onze partij bemoeien.

varia	Alice in Escherland	Henk Alberts
--------------	----------------------------	-------------------------

Het Escher-jubileumjaar 2023 wordt afgesloten in theater Amare aan het Spuiplein in Den Haag met de kerstproductie Alice in Escherland van het danstheater De Dutch Don't Dance Division. Deze dansvoorstelling is te zien van 25 t/m 29 december.

De dansvoorstelling gaat over de onwerkelijke avonturen van Alice, die zich afspelen in de wonderlijke landschappen van kunstenaar en graficus M.C. Escher. Alice ontmoet tijdens haar reis verschillende eigenaardige dieren en karakters zoals Mad Hatter en Chesire Cat. De beroemde werken van Escher met eigenaardige perspectieven vormen het decor. Twee bekende, absurde werelden smelten op een buitengewone en tegelijkertijd vanzelfsprekende manier samen. Bovendien geen rare combinatie: Escher had altijd een exemplaar van Alice op zijn nachtkastje liggen! Bovenstaande afbeelding is ook te zien in de trailer op YouTube. (<https://www.youtube.com/watch?v=XytoQ0E-knM>)

Eerder, in 2016 en 2018 verzorgde De Dutch Don't Dance Division ook al een vergelijkbare voorstelling 'Alice in Winterwonderland.' Alice in Escherland is een bewerkte versie met nog meer speciale effecten, waarbij optische illusies, symmetrie en fantasie in zowel decor als kostuums te zien zijn en tot leven komen in de choreografieën. Het verhaal van Lewis Carroll, wordt gedanst op muziek van P.I. Tsjaikovski. Amare Danstheater:

25 en 26 december 14:30

27 t/m 29 december 14:00 en 19:30

tickets € 11,00 - 44,00

december 2023

[19]

puzzel	Kerstpuzzel 2023	Jan Blankespoor
--------	------------------	-----------------

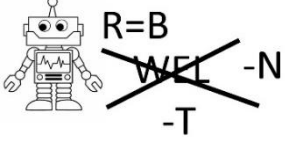
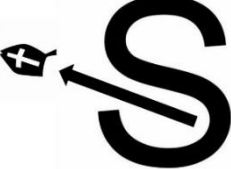
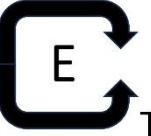
Wat eten we met Kerstmis?

Het recept is bekend?! Los het Rebus-cryptogram op door te fantaseren over synoniemen, klanken, invuloefeningen en herkennen van plaatjes in de 37 vakjes. Zo ontstaan er gerechten, groenten en andere ingrediënten voor een smakelijk kerstdiner. Want dat is dit jaar het thema voor de kerstpuzzel! Wanneer de gevonden woorden goed zijn ingevuld in het bijgevoegde formulier ontstaat er een toepasselijke zin, behorend bij het thema.

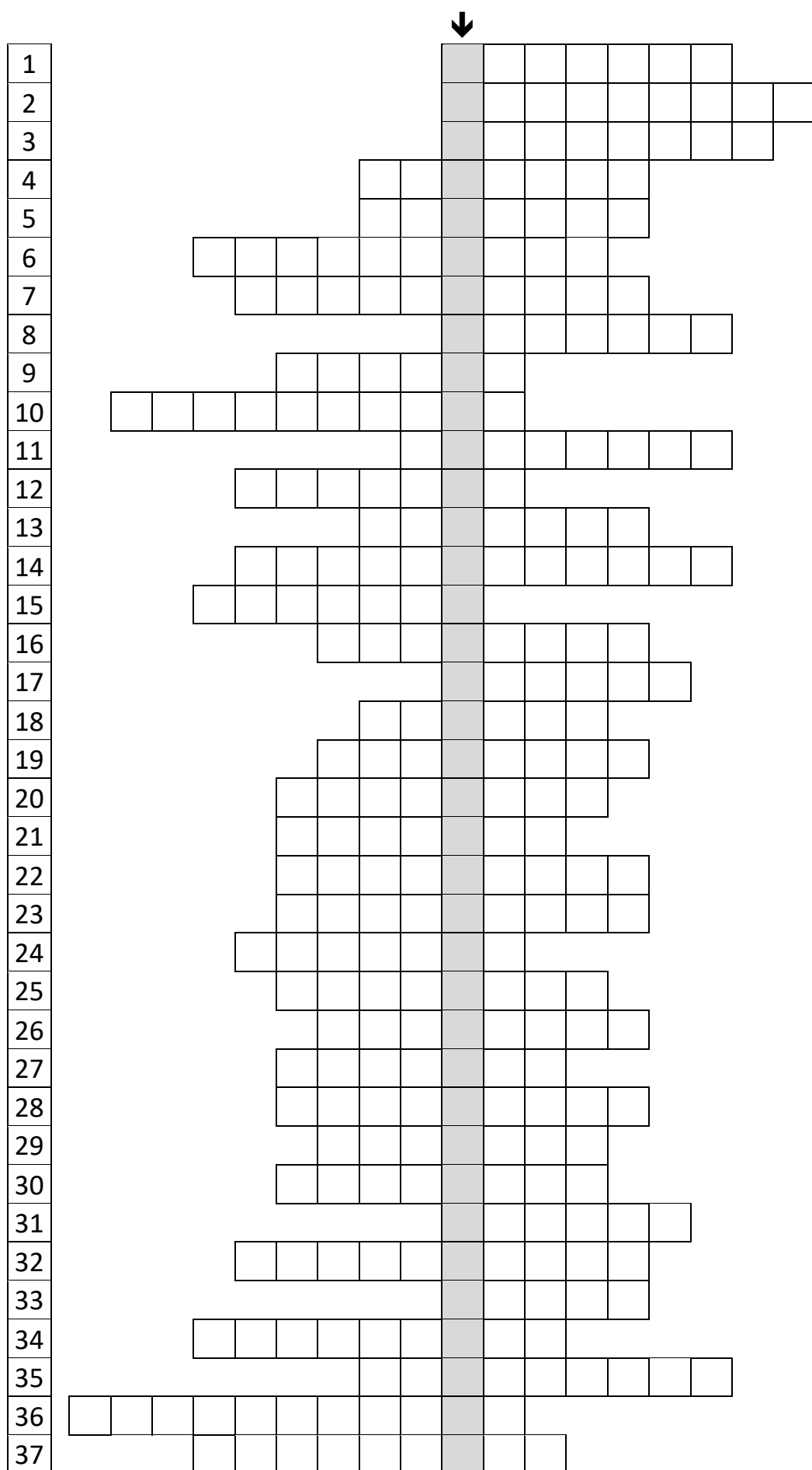
Stuur deze zin (20 punten) uiterlijk **31 januari 2024** per e-mail aan de redactie, maar ook de gevonden woorden (1 punt per correct antwoord). Onder de goede oplossingen worden wederom drie prijzen verloot. NB: De ij wordt gevormd door één letter.

Veel succes!

1 -I	2 Aap Noot I=O	3 GOEDKOOP= D=Z P=L
4 WEINIGS 1 ^e E=I	5 I=A	6 1D
7 ALBERTS + of S=L POSTEMA	8 $\frac{K}{\text{PROOST}}$ -N O=I	9 -U
10 1. -N 2. I=E	11 SSSS... $\frac{T}{\text{AP}}$ O=E	12 -G 2 ^e A=G
13 EER DIJKSTRA R=L of DOUWES	14 B=K	15 Au. L=T -D I=A T=H

16 ROOD (It.) BOEK (Du.) -R H=O	17 KNIESCHIJF (Lat.) -T	18 ROEM REUK ← ← -E
19 -T -L	20 Mette Gij = ofBouwmeester ←	21 CHINEES of 2 ^e O=E VIETNAMEES
22 1.HEVIG 2.(ST)(ST)(ST).. N=T	23 1.L N=B 2. AFGEWEHEN	24 V= -T
25 	26 W=M I=O	27 -T
28 	29 -O 1. 2. I N=R	30 STOURTRONT
31 L E T	32 H .. R.de Vries T=P	33 PLEIN(It.) -A
34 -A Z=A	35 S S S H H S S H O=E	36 KLAR BAREND R=T of SPITES
37 K K D F Gij K K I=O		

partij	Net niet ontsnapt	Jo Lipka
---------------	--------------------------	-----------------

In de uitwedstijd Voorburg 2 – Promotie H4 kreeg ik met zwart de volgende typische Konings-Indische stelling op het bord.

Sergio Grammatico – Jo Lipka,
stelling na 31. Db5

Wit speelt standaard op de damevleugel (materiaalwinst), zwart op de koningsvleugel (mataanval). Ik speelde hier hier **31. ... Pf6**, misschien was direct Th7 toch beter geweest, maar de tijd begon al te dringen.

Na **31. ... Pf6**, **32. Dxa4 g4**, **33. Tb8 h4**, **34. Lxh4 Th7**, **35. Da8** sta ik toch echt slechter, dus maar vol op de aanval.

35. ... Txh4, **36. Txc8 Txh2+** (wie niet waagt...),

37. Kxh2 g3+, **38. Kg1 Db6+**, **39. Kh1 Ph7**, **40. Da4 Df2**,

41. Dd1 (dekt net alles) **Pg5**,

42. Ld7 Da7 (dan maar via de andere kant)

stelling na 42. ... Da7

43. Le6+ (mooie tussenzet, Kg7 houdt de dame weg van h7) **Pxe6**,

44. dxe6 Dh7+, **45. Kg1 Dh2+**, **46. Kf1 Dh1+**, **47. Ke2 Dxc2+**,

48. Kd3 Df2, **49. e7** (nu is het toch wel uit) **Dd4+** (eeuwig schaak?),

50. Kc2 Da4+, **51. Pb3 1-0**

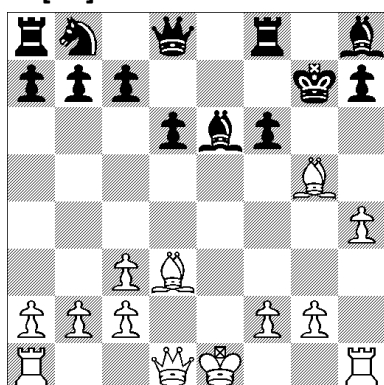
Uiteindelijk verloren we met $7\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$.

Maar zo'n tegenstander had ik niet verwacht in HSB 3A.

Naschrift Henk Alberts: Er zat toch eeuwig schaak in: 45. ... Da7+, want op 46. Kf1 volgt Df2# mat; dus heeft wit niet beter dan 46. Kh1 Dh7+ en eeuwig schaak.

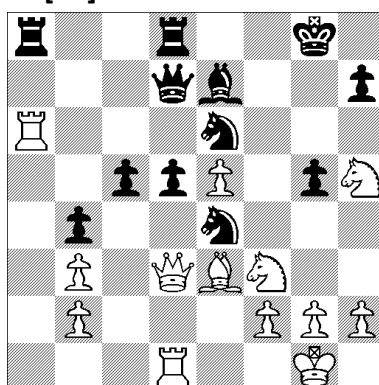
6 maal "kort maar krachtig" [deel 1]

[A] wit aan zet ○

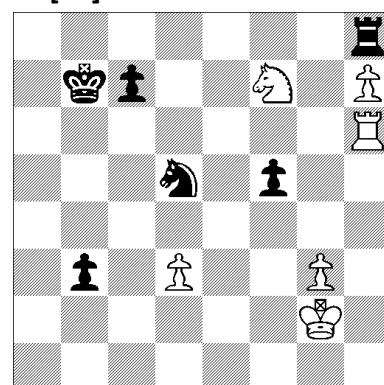
zie ook blz. 33

[B] zwart aan zet ●

bron: Lichess

[C] zwart aan zet ●

oplossingen: → blz. 45

partijen	Zomaar twee toernooipartijen	Bernard Bannink
-----------------	-------------------------------------	------------------------

[1] Begin 2013 speelde ik voor de derde maal in het sterke open toernooi van Cappelle la Grande. In de eerste ronde trof ik de sterke IM Erik Blomqvist die later in 2013 grootmeester werd. Hij was 23 en ik nog net geen 50. De opening verliep niet zoals ik had gehoopt maar na 18 zetten kwam er toch een mooie kans langs die ik met beide handen greep. Helaas verspeelde ik mijn kleine voordeel al weer op zet 22 en op zet 26 gaf ik de gelijke stelling weer uit handen.

Erik Blomqvist (2465) – Bernard Bannink (2255), Cappelle la Grande, 23 februari 2013

1. c4 e5, 2. Pc3 Pf6, 3. Pf3 Pc6, 4. e3 Le7, 5. d4

Na deze zet was ik de theorie ff kwijt want je moet nu slaan op d4 en afhankelijk hoe wit terug neemt roken of d5 spelen.

5. ... d6?, 6. d5 Pb8, 7. Ld3 [7. e4 Pbd7, 8. Le3 Fritz 17 0.44/26]

7. ... a5 [7. ... Pbd7, 8. h3 Pf8 PowerFritz 18 0.59/22]

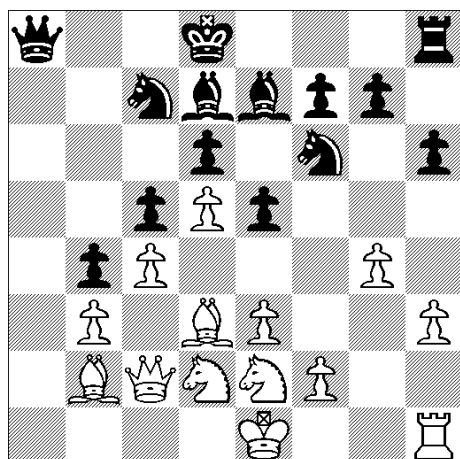
8. h3 Pa6 [8. ... 0-0, 9. e4 Ld7 Stockfish 16 0.87/22]

9. a3 [9. e4 0-0, 10. 0-0 Stockfish 14 1.15/22]

9. ... c5, 10. Dc2 Ld7, 11. g4 [11. e4 Tb8, 12. Le3 Stockfish 16 1.71/41]

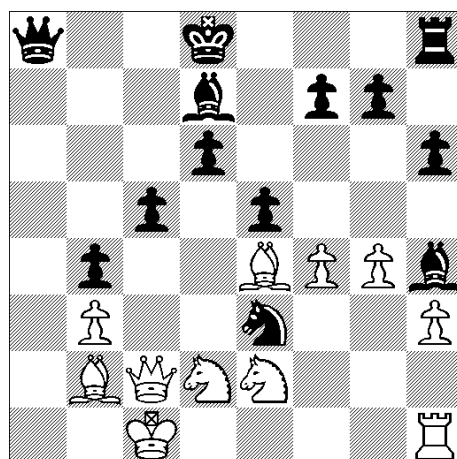
11. ... h6, 12. b3 Pc7, 13. Lb2 b5, 14. Pd2 b4, 15. axb4 axb4, 16. Txa8 Dxa8, 17. Pe2 Kd8

Tot nu toe is het 1-richtingsverkeer geweest en wit staat ook erg goed. Na mijn rare Kd8 komt een bok van wit.

**18. f4?? Pfxd5!, 19. cxd5 Lh4+,
20. Kd1 Pxd5, 21. Le4**
[21. Kc1 Pxe3, 22. Le4
Stockfish 16 -0.76/25]

21. ... Pxe3+, 22. Kc1 →

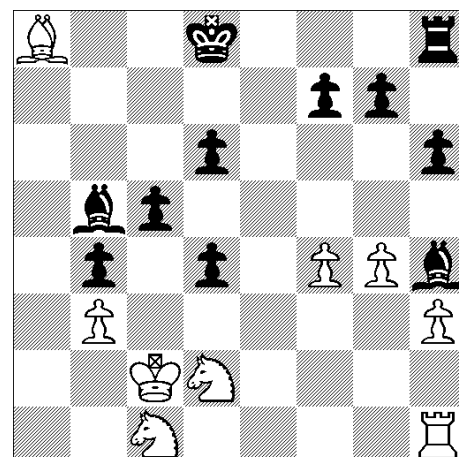
Een aardige stelling waar zwart ruime compensatie heeft voor het stuk.

22. ... Pxc2? [22. ... Da6!, 23. Dd3 Dxd3 Stockfish 16 -0.51/33]

23. Lxa8 Pd4, 24. Lxd4 [24.Kd1 Kc7 25.Le4 Stockfish 16 0.00/26]

24. ... exd4, 25. Kc2 [25. Kd1 Te8, 26. Ld5 Stockfish 16 -0.10/18]

25. ... Lb5, 26. Pc1 →

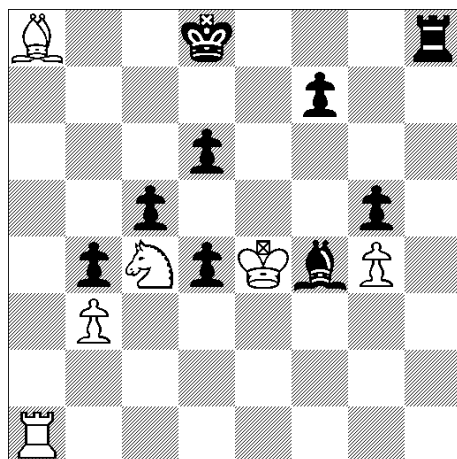

26. ... Lg3?! Te veel op materiaalwinst gespeeld.

[26. ... Kd7 (de koning moet van de onderste rij en de toren activeren), 27. Le4 Lc6 Stockfish 16 0.00/]

27. Pd3 Lxd3+, 28. Kxd3 Lxf4, 29. Pc4 h5, 30. Ke4 [30. g5 Lxg5, 31. Ld5 Stockfish 16 1.46/24]

30. ... g5, 31. Ta1 hxc4, 32. hxc4

32. ... Th2? [ik had in de partij kunnen blijven met 32. ... Ke7),
33. Lc6 Th2 Stockfish 16 0.42/17]

33. Ld5 Te2+, 34. Kd3 Th2

[34. ... Te7, 35. Ta8+ Kc7 Stockfish 16 3.63/20]

35. Ta7 Th7 [35. ... Th3+, 36. Ke4 d3 Stockfish 16 3.79/19]

36. Lxf7 Th3+, 37. Ke4 d3, 38. Kd5 d2, 39. Kc6 Th8

[39. ... d5, 40. Td7+ Kc8 Stockfish 16 #3/245]

40. Td7+ en het is spoedig mat

1-0

[2] In het eerste zomertoernooi dat ik speelde samen met Willem, Gerhard, Henk en Manuel speelde ik in ronde 8 tegen Thomas Lentrodt. In de database was ik toen blijkbaar de Duitser B. Bannik?! Tja rare jongens die Duitsers.

Ik was toen nog zoals Manuel altijd zegt een ratingloos knuppeltje. Die rating kreeg ik pas na het toernooi in Berlijn 1994. Omdat we nog onervaren waren genoten we iets te veel van het middageten zodat het schaken wat minder ging. Deze partij was een uitzondering. Verder herinner ik me een lange tunnel waar we door heen moesten naar de speelzaal.

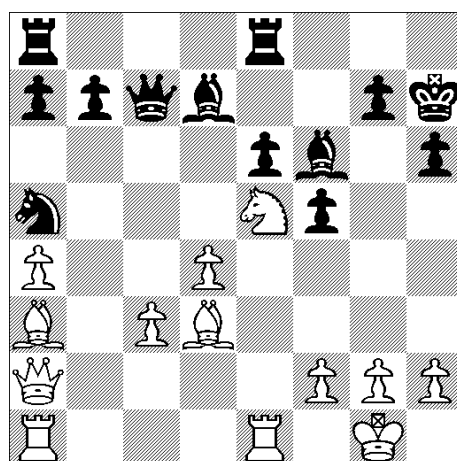
Bernard "Bannik" – Thomas Lentrodt (2320), Baden-Baden 1993

1. e4 c5, 2. c3 Pf6, 3. e5 Pd5, 4. Pf3 e6, 5. d4 cxd4, 6. cxd4 Le7, 7. Pc3 Pxc3, 8. bxc3 d6, 9. Ld3 Pc6, 10. exd6 Dxd6, 11. 0-0 0-0, 12. Pg5? [iets beter is Te1]

12. ... f5? [h6 of Lxg5 zijn beter]

13. a4 h6, 14. Pf3 Ld7, 15. Te1 Tfe8, 16. Db3 Pa5, 17. Da2 Kh7? [Logisch maar het was al mis]

18. Pe5 Lf6, 19. La3 Dc7 [Nu staat alles klaar voor combineren]

20. Pxd7 Dxd7, 21. Txe6 Dxa4?

[Tja, na slaan op e6 wint wit ook materiaal]

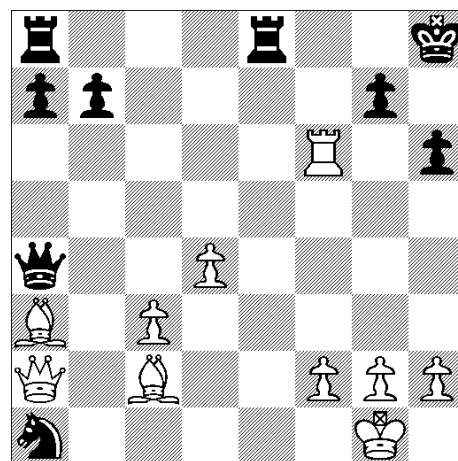
22. Lxf5+ Kh8, 23. Txf6! Pb3

[Op gxf6 loopt het mat na Df7]

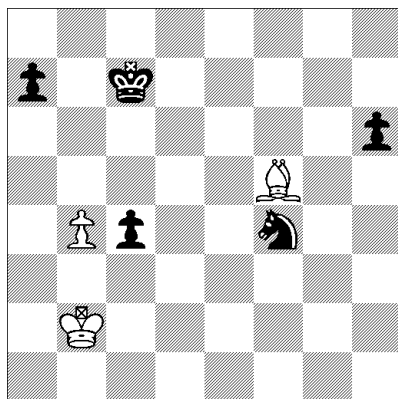
24. Lc2 [Om twee lopers voor de toren te hebben]

24. ... Pxa1? [Een geintje: na Lxa4 is het mat op e1] →

25. Tf8+ [Even de toren afleiden en overhouden op a4] **Txf8** en opgegeven. **1-0**

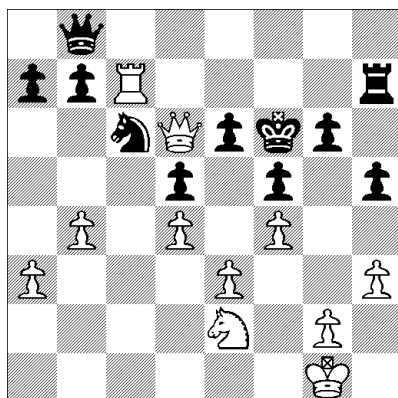

□

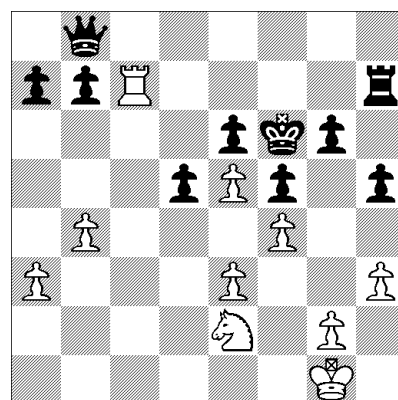
In de wedstrijd van Promotie K3 tegen Voorschoten speelde Dirk een interessante partij met zwart.

← Wit lijkt c4 te gaan veroveren, maar hier speelde Dirk
1. ... Pe2! Nu kan de koning niet naar c3, en **2. Kc2** faalt op
2. ... Pd4+ met loperwinst.
2. Lg4 Pf4, 3. Kc3 Pd5+ en weer kan wit c4 niet slaan, nu
wegens **Pe3+** met loperwinst. **4. Kd4 c3, 5. Lf5 c2,**
6. Lxc2 Pxb4, 7. Le4 Kb6. Zwart moet dit volgens mij kunnen
winnen, maar een directe winstvariant zag ik tijdens de partij
niet. Dirk ook niet en de partij werd remise.

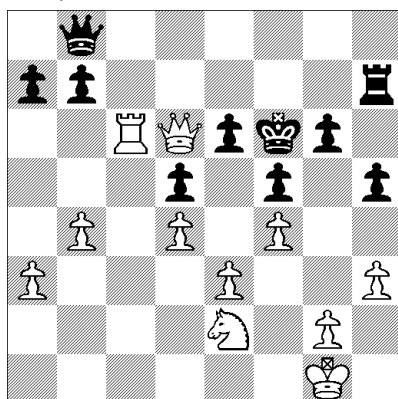

← Dan de partij van Siem
(wit). Hij sloeg keihard toe:
1. De5+!! en na **2. ... Pxe5,**
3. dxe5# was het mat. →

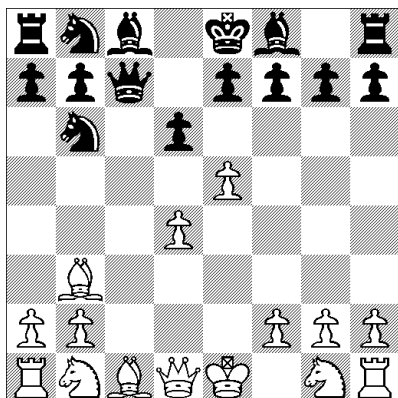
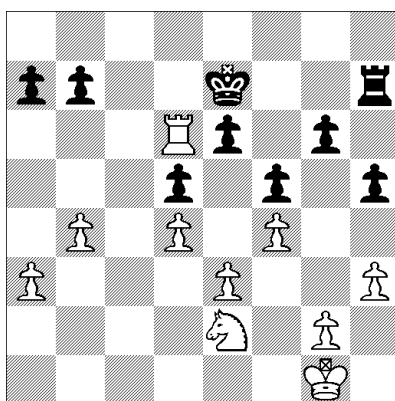
Fantastisch toch?

In de beginstelling ↑ zag ik het mat
niet, maar wel **1. Txc6.**

Dit lijkt ook goed maar ziet u dat wit verliest na **1. ... Dxd6,**
2. Txd6 Ke7?

← Dan nog een blunder van lang geleden, ik denk rond 1986. Ik
mocht tegen opkomend jeugdtalent Niels Bos. Ik werd
gewaarschuwd: die jongen is sterk aan het worden, kijk uit!
Met zwart kreeg ik ongeveer deze stelling. Niels speelde hier
1. Df3?? Dit moest wel geniaal zijn, maar wat was precies de
pointe van het loperoffer op c1? Na **1. ... Dxc1+** gaf Niels op.
Een jaar later had Niels weer wit tegen mij. Ik werd kansloos
vastgezet en verslagen.

□

<i>historie</i>	Een combinatie van Tal	Harrie Boerkamp
-----------------	-------------------------------	------------------------

Ik liet op een woensdagmiddag onderstaande stelling zien, afkomstig uit een simultaanpartij in Stuttgart 1958 van mijn grote held Mikhail Tal, toen 21 jaar. Het womscha-gezelschap vond dat dit gedeeld moest worden met een groter publiek.

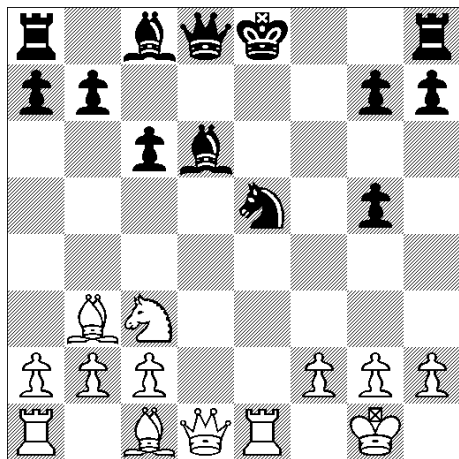
De tegenstander heeft net op h1 geslagen. Als wit nu gewoon terugslaat staat ie na 1. Txh1 Ph5, 2. Pb3 Dd8, 3. Lxa7 heel goed tot gewonnen. Maar Tal zou Tal niet zijn als hij niet wat verder keek. Wat is de winnende voortzetting?

Oplossing → blz. 45

<i>varia</i>	Superblunders	Rob de Vries
--------------	----------------------	---------------------

Je hebt blundertjes, blunders, Blunders en superblunders. Iedereen doet wel eens een zet die een pion kost (een blundertje) of die een kwaliteit of een heel stuk kost (een blunder). Soms kost een zet de dame of zelfs de partij, en dat is dan een Blunder.

Er bestaan ook zetten die meer dan één stuk kosten (en daarmee meestal ook de partij), maar dat komt toch beduidend minder vaak voor. Maar wat dacht u van één zet die drie (!) stukken kost? In de eerste ronde van de huidige HSB-competitie mocht ik het genoeg smaken dat mijn tegenstander zo'n superblunder beging: hij deed een zet die direct drie stukken kostte (geen pionnen, hele stukken!). Hij speelde daarna nog wel even door, maar ging heel erg snel mat.

Het gebeurde in deze stelling, waarin wit 12. Ld5-b3 had gespeeld. Zwart superblunderde nu met **12. ... Ld7??**, en verloor direct zijn andere loper: **13. Dxd6**. Met als gevolg dat het zwarte (gepende en nu ongedekte) paard twee maal stond aangevallen en dus ook verloren ging: **13. ... Df6**, **14. Txe5+**. En ten slotte ging ook de zwarte dame er af: **14. ... Kd8** (alle andere zetten kosten ook de dame), **15. Lxg5 Dxd5**, **16. Txd5**.

Die ene zet van zwart kostte hem dus een loper, een paard, de dame, en de partij!

□

Vrij regelmatig houd ik grote toernooien in de gaten. Hierbij kijk ik vooral naar partijen van toppers, zoals Carlsen, Nakamura en Giri. Steeds vaker zie je daarbij Indiërs voorbij komen. De FIDE Grand Swiss, nog niet zo lang geleden, werd bij zowel de mannen als de vrouwen gewonnen door een Indiër, respectievelijk Vidit en Vaishali. Hoe kan het dat India zo groot wordt in de schaakwereld? Daarvoor moeten we terug naar 1988.

In 1988 kreeg India voor het eerst een grootmeester, met de naam Viswanathan Anand. 12 jaar later pakte hij voor het eerst de wereldtitel. Laat dit nou net het moment zijn dat het aantal Indische grootmeesters exponentieel begon toe te nemen. In 23 jaar nam het aantal grootmeesters toe van 5 naar het huidige aantal van 83. Ook het niveau van deze grootmeesters nam sterk toe. Van de huidige top 100 van de wereld komen er 9 uit India. Vijf hiervan zijn geboren in 2003 of later. Dit zijn Raunak Sadwani, Nihal Sarin, Arjun Erigaisi, Praggnanandhaa en Gukesh. Die laatste was zelfs tijdelijk de beste Indiër door Anand voor bij te gaan. De toekomst voor het Indische schaken ziet er rooskleurig uit, maar hoe ziet dit er in de praktijk uit?

Een van die toptalenten is Gukesh, momenteel 12^e van de wereld. Gukesh had een van zijn beste toernooien op de Olympiade in 2022 in India. Hij won zijn eerste 8 partijen tegen onder andere Shirov, Caruana en Sargissian. Tegen laatst genoemde had Gukesh wit in de stelling linksonder.

Zwart heeft zojuist 24. ... gxf5 gespeeld. Gukesh haalde uit met een winnend offer, namelijk **25. Lxb4!!** Met tempo wordt de zwarte dame aangevallen om zo op de volgende zet met de dame naar g2 te gaan. Er volgde **25. ... Dxb4**, **26. Dg2 De4+**, **27. Dxe4 fxe4**, **28. e7 Te8**, **29. Tg8+ Txc8**, **30. Txc8+ Kxc8**, **31. e8D+** →

Praggnanandhaa is naast Gukesh het andere grote talent van India, met een piekrating van 2741. Hij speelde een mooie partij met wit tegen Mamedyarov in de Oslo Esports Cup in 2022. Hieronder de partij na 24. ... Pxc3.

De stelling is zeer complex. Er hangt een toren op d1 en een loper op g2. Praggnanandhaa negeerde alle dreigingen en speelde **25. gxf7** om de zwarte koningsstelling helemaal open te gooien. Zwart accepteerde het stukoffer en de partij vervolgde met **25. ... Pxd2**, **26. Thg1 Th2**, **27. Lf4 Pxf4**, **28. Txc4+ Pg6**, **29. Pe5 b3**, **30. Dxb3 Tb8**, **31. Txc6 Kh7** →

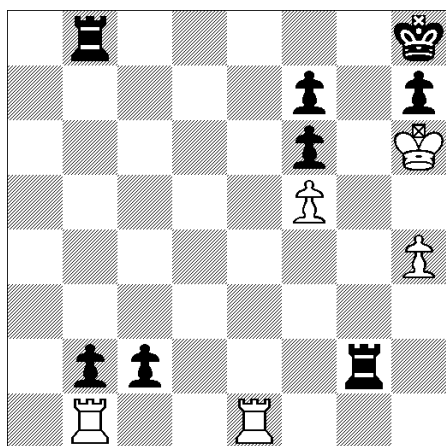

Mamedyarov heeft het stuk teruggegeven en probeert met de torens tegenspel te creëren op de witte koning. Wit heeft echter een briljante zet om de partij meteen te winnen. Praggnanandhaa zag het.

Ziet u het ook? (Antwoord: → blz. 45)

□

In mijn boekenkast staat het boek *1234 modern endgame studies* van M.A. Sutherland en H.M. Lommer. Het is een herdruk uit 1968. Het origineel stamt al uit 1938. Dit origineel was de opvolger van het monumentale werk *A Thousand End-games* van Mr. C.E.C. Tattersall dat in 1911 was uitgekomen. *1234 modern endgame studies* bevat een schat aan prachtige studies. Toch hadden veel van deze studies zelfs in 1968 de tand des tijds niet doorstaan. In het voorwoord blijkt dat veel studies uit de eerste druk van 1938 incorrect bleken te zijn. De vakterm die hier vooral bij wordt gebruikt is “cooked”, maar ook “demolished”, “incorrect” en “dual” geven de ernst van de zaak aan. Gelukkig komt een studie die mij altijd al heeft geïntrigeerd niet voor in het lijstje van studies die “cooked” zijn. Het gaat om de volgende stelling. Wit speelt en maakt remise.

Dat dit niet zomaar een studie is, blijkt uit het feit dat de studie in de “new, improved and expanded edition” van *van Perlo’s endgame tactics* uit 2014 is opgenomen. Het boek bevat meer dan 1.300 “sparkling tricks and traps” en is een echte aanrader. Deze studie wordt “a very special case” genoemd. Dus lezer, u merkt wel dat de schrijver alles in het werk stelt om in dit artikel de nieuwsgierigheid op te wekken.

We volgen het commentaar bij de studie. “De lezer wordt geadviseerd rustig de tijd voor deze studie te nemen. De positie is ongebruikelijk te noemen. Het is duidelijk dat het voor wit vreselijk mis is gegaan. Zijn enige hoop ligt in het aansturen op pat. In dit licht bezien is zijn eerste zet logisch.”

1.h5!

“Wit sluit zijn eigen koning vrijwillig op. Zwart heeft nu verschillende keuzes waarvan snel duidelijk wordt dat deze NIET winnen:

A) 1. ... cxb1D, 2. Te8+! Txe8 pat;

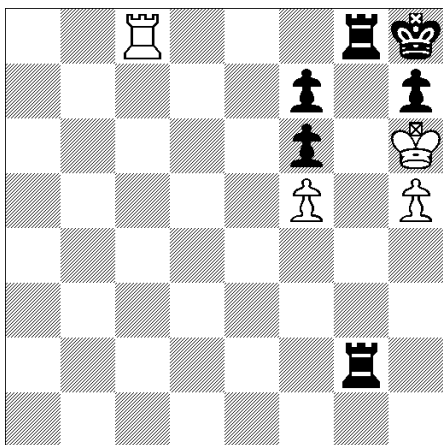
B) 1. ... Tbg8, 2. Txb2 c1D+, 3. Txc1 Txb2, 4. Tc8! en opnieuw is pat onvermijdelijk.

Gelet op deze varianten is het begrijpelijk dat zwart de volgende zet kiest.”

1. ... c1D+, 2.Tbxc1 bxc1D+, 3.Txc1 Tbg8

“Het kunnen spelen van deze laatste zet moet voor zwart als een opluchting aanvoelen omdat hij schijnbaar een remedie heeft tegen het continu dreigende Tc1-c8. Maar nee.....”

4.Tc8

4. ... Tg6+ “Dit was zwarts diepere bedoeling.”

5. fxg6 “Wit moet alert blijven. Indien hij 5.hxg6?? speelt kan zwart op c8 slaan omdat de witte koning via h5 een ontsnappingsveld heeft.”

5. ... Txc8 “Dit staat gelijk aan opgeven hoor ik u zeggen. Waarom niet 5. ... hxg6?

Met het oog op 6. Txg8+ Kxg8, 7. hxg6 en nu het listige 7. ... Kf8. Hierop maakt alleen 8. Kh7! remise.

Zowel 8. gxf7 Kxf7 als 8. g7+ Kg8 verliezen voor wit.”

Wit kon het op dit punt dus nog op 2 manieren fout doen. Eens te meer een bewijs van de subtiliteiten van het pionneindspel.

6. g7+ Kg8 “Pat. Een prachtig eindspel, rijk aan valkuilen en finesses.”

Een mooi kijkspel, nietwaar? Maar wat is er nu zo intrigerend aan? Wel waarde lezer, om de spanning op te voeren is u enige interessante informatie onthouden.

Bij de studie wordt namelijk vermeld: Ed. Lasker – Dr. M. Lewitt, Hamburg 1910. Ze is ontleend aan een werkelijk gespeelde partij waarin ook dit fraaie slot op het bord is gekomen. Sutherland en Lommer geven dat ook aan: "From actual play". Dat het slot van een schaakpartij het studieniveau benadert is zeer bijzonder en zeldzaam.

Toch roept dit partijfragment nog wel een vraag op over de oorsprong van de partij. Het schaaktoernooi Hamburg 1910 is bekend als onderdeel van het 17^e congres van de Duitse Schaakbond. Dit toernooi kende een Meisterturnier met 17 deelnemers. En daaronder een Hauptturnier A met 15 deelnemers. Op de 5^e plaats zien we daar E. Lasker (Berlijn) met een score van 9 uit 14, goed voor een prijzengeld van 200 Mark. In deze toernooitabel komt de naam van Dr. M. Lewitt niet voor. En ook in andere groepen is hij niet te vinden. Enig speurwerk levert een Dr. Moritz Lewitt (12-8-1863 1-4-1936) op die een regelmatige deelnemer was aan allerlei toernooien die in Duitsland gehouden zijn. Het is dus goed voorstelbaar dat hij als toeschouwer aanwezig was in Hamburg. Daarnaast blijkt hij, evenals Lasker, ook een verbinding met het schaken in Berlijn te hebben. Mijn veronderstelling is dat deze partij officieus in Hamburg is gespeeld. Helaas is ook niet de volledige notatie beschikbaar. Maar het slot vergoedt veel.

De witspeler uit het partijfragment is Edward Lasker, geboren op 3 december 1885 in Kempen dat toentertijd nog Duits was maar nu onder Polen valt. Hij volgde een studie tot ingenieur aan de universiteit van Berlijn. In zijn zeer lezenswaardige boek *Chess secrets I learned from the masters* dat uitkwam in 1952, blikt Lasker terug op zijn lange loopbaan. Meerdere malen kwam hij in een spagaat terecht om zijn studie met de passie voor het schaken te kunnen combineren. Het is ook opvallend dat hij tegen bijna alle gekende topschakers uit zijn tijd wel heeft gespeeld of deze heeft ontmoet. Om meer carrièrekansen als ingenieur te krijgen vroeg Lasker overplaatsing aan naar een andere vestiging van het Duitse concern AEG. Dat bracht hem in Londen in 1911. Daar speelde hij de volgende opmerkelijke creatieve partij die hij uitgebreid van commentaar heeft voorzien in zijn boek *Chess for fun & Chess for blood*.

Edward Lasker – Sir George Thomas, Londen, 1911, Hollands

1. d4 f5

Doel van f5 is om controle over e4 te krijgen en een open lijn voor de f-toren te krijgen in het geval dat wit e4 speelt, deze pion wordt geruild en zwart 0-0 speelt. Een nadeel ten opzichte van deze voordelen is het feit dat zwart op zijn minst 3 pionzetten moet doen om zijn stukken te ontwikkelen. Zwart kan zijn dameloper alleen via b7 in het spel brengen zolang de pion op f5 staat.

2. Pf3 e6, 3. Pc3

Deze zet kan op dit punt niet goed zijn omdat zwart met d5 een stevige controle over e4 kan verkrijgen. Aan te bevelen was c4, Pc3 en eventueel in combinatie met g3 en Lg2.

3. ... Pf6

Zwart maakt geen gebruik van wits onnauwkeurigheid. Blijkbaar bevalt hem de normale opstelling van pionnen en stukken in deze opening, waarbij de d-pion achter wordt gehouden om de lange diagonaal voor de dameloper open te houden.

4. Lg5

Ter voorbereiding van het opspelen van de e-pion.

4. ... Le7

Dwingt wit tot afruil op f6 om controle over veld e4 te verkrijgen.

5. Lxf6 Lxf6, 6. e4 dxe4

Zwart heeft niet beter dan het ruilen van de f-pion omdat als hij bijvoorbeeld 6. ... c5 speelt wit 7. e5 gevolgd door 8. d5 kan doen. In ieder geval is de ruil op e4 in de geest van de opening.

7. Pxe4 b6, 8. Ld3 Lb7, 9. Pe5

Als gevolg van het feit dat wit 2 tempi voor is in ontwikkeling, is deze tweede zet met het paard gerechtvaardigd in plaats van te vervolgen met het stereotype 0-0. Het paard daarentegen bezet een centrumveld en de directe dreiging is Dh5+ met winst van 2 pionnen omdat g6 zou worden beantwoord met het offer Pxd6 waarbij Lf6 valt.

9. ... 0-0, 10. Dh5

Door het ontbreken van een paard op f6 wordt de h-pion een aanvalsobject. Er dreigt al mat door Pxf6 en Dxd7. Met 4 stukken in de aanval voor wit is het voor zwart moeilijk om een goede verdediging te vinden.

Bijvoorbeeld

A) 10. ... Lxe4?, 11. Lxe4 met de dubbele dreiging Lxa8 en Dxd7 mat.

B) 10. ... g6?, 11. Pxd6 – wit geeft het paard voor 2 pionnen – 11. ... hxd6, 12. Dxd6+ Lg7.

Nu is 13. h4 een eenvoudige manier om de aanval te voeren, dreigend Th3 en Tg3 en eventueel het verder opspelen van de h-pion.

C) 10. ... Lxe5.

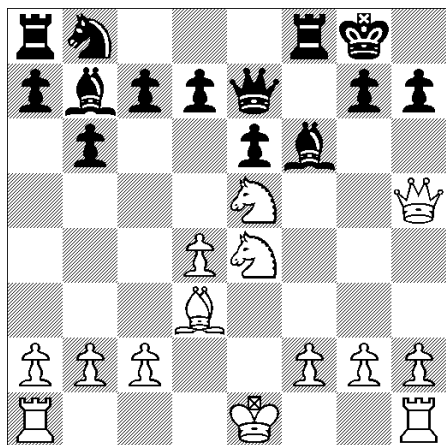
Het is na deze zet nog helemaal niet zeker of wit zijn aanval in leven kan houden. Omdat na 11. dxe5 Tf5, 12. Pf6+ faalt op 12. ... Dxf6!! Op 11. Pg5 is 11. ... h6 afdoende voor zwart.

En dan is er nog 11. Pf6+ Txf6, 12. Dxd7+ Kf8. Nu heeft wit geen tijd om de loper terug te slaan met 13. dxe5 omdat 13. ... Th6 tot dameverlies leidt. En na 13. Dh8+ Ke7, 14. Dxd7+ Tf7, 15. Dxe5 is de witte aanval opgedroogd en is 2 pionnen voor het stuk onvoldoende compensatie.

Wit was van plan om na 11. dxe5 Tf5, 12. Dg4 of 12. De2 gevolgd door 13. 0-0-0 te spelen. De uitkomst zou dan nog zeer onzeker zijn.

10. ... De7

Nu is er geen mat op h7 na 11. Pxf6 gxf6. Vanuit deze positie geeft Lasker de lezer nu een inkijkje hoe zijn denkproces verliep bij het bepalen van zijn 11^e zet.

“De dreigende dubbele aanval op h7, gemaskeerd door het paard op e4, suggereert verschillende manieren voor wit om dat paard te offeren om zo de diagonaal voor Ld3 te openen.

Intuïtief voelde ik aan dat dit het beslissende moment in de partij was omdat ik niet meer strijdkrachten in minder dan drie zetten kon aanvoeren. Zwart dreigt zich los te werken met Pc6 of g6 of d6 gevolgd door acties op de open loperdiagonaal. In geval van g6 is een paardoffer op g6 niet meer effectief omdat zwart zowel de loper als de dame kan tussenplaatsen op g7. Conclusie: wit moet onmiddellijk en nietsontziend reageren.

De paardzetten die zich hier opwerpen zijn: 11. Pd6 en 11. Pg5, maar beide zetten kunnen worden verworpen:

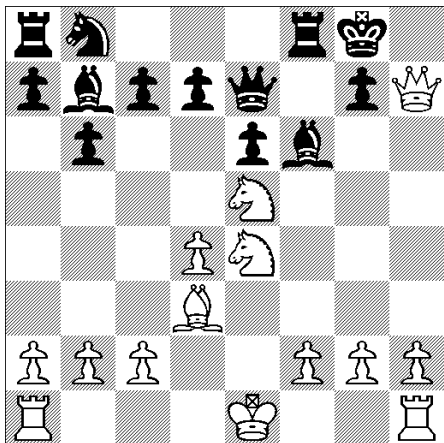
A) 11. Pd6 is onspeelbaar: na 11. ... g6, 12. Pxd6 hxd6, 13. Dxd6+ Dg7, 14. Pxb7 ruilt zwart de dames, speelt a5 en wint het paard met Ta7.

B) Na 11. Pg5 g6, 12. Lxg6 hxd6, 13. Pxd6 Dg7, 14. Pxf8 Kxf8 is er geen aanval over. Waar 2 pionnen en 1 toren normaal gesproken nog enige compensatie zijn voor 2 lichte stukken in het eindspel, is dit zelden het geval in het middenspel, waar door de superieure gevechtskracht van 2 stukken tegen 1, de pionnen het af moeten leggen.

Om deze reden doet zwart er verstandig aan af te zien van dameruil, dus na 15. Ph7+ Ke7, 16. Pxf6 Dxf6, 17. Dh7+ speelt zwart niet 17. ... Df7. Daarmee zou een eindspel ontstaan waarin twee verbonden vrijpionnen van wit een serieuze dreiging zouden kunnen gaan vormen. Maar zwart speelt 17. ... Kd6 met het idee om Pa6 en Th8 te spelen en de koning in veiligheid te brengen op de 7^e rij.”

Nu komen we op het punt waar het allemaal om draait in deze partij.

“Toen ik besepte dat een voorbereiding via een paardzet te langzaam zou zijn om de aanval te laten slagen, kwam de gedachte bij me op dat ik mogelijk de dame zou kunnen offeren, waarmee de koning in de diagonaal van de loper wordt gedwongen. En toen ontdekte ik vervolgens een verwoestend schaak.

← stelling na 11. Dxb7+

Ik zag onmiddellijk, met de nodige voldoening, dat zwart mat zou gaan na 11. ... Kxb7, 12. Pxf6++ Kh8, 13. Pg6#.

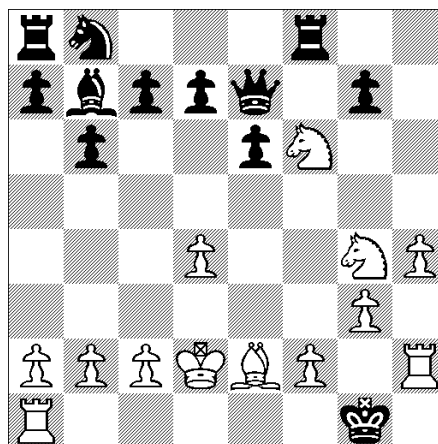
Maar wat als de koning naar h6 zou gaan?

Wel, een schaak met Pe5 zou voor hem alleen het veld g5 overlaten en dan zouden de g- en h-pion de aanval kunnen vervolgen. De pionnen zouden alle zwarte velden controleren en de loper alle witte vluchtelden rondom de zwarte koning. De koning zou de witte stelling via f3 binnen moeten gaan. Dan kon ik hem naar g2 dwingen met mijn loper en de torens zouden de genadeslag uitdelen. Omdat hij met elke zet 1 rij op zou schuiven kan ook ik zonder al te grote inspanning een mat in 8 zetten voorzien.”

De concrete vertaling van deze woorden leidde tot de volgende zetten:

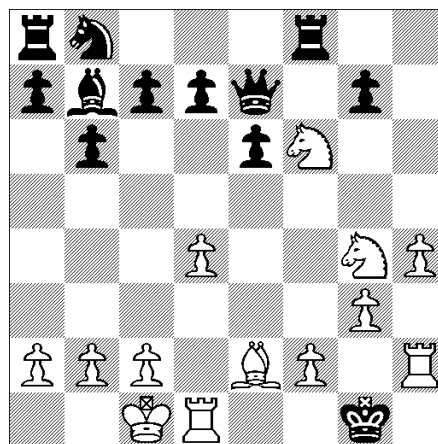
**11. Dxb7+ Kxb7, 12. Pxf6++ Kh6, 13. Peg4+ Kg5,
14. h4+ Kf4, 15. g3+ Kf3, 16. Le2+ Kg2,
17. Th2+ Kg1, 18. Kd2# mat. →**

Deze partij is een van de mooiste voorbeelden van een magneetcombinatie uit de schaakliteratuur en heeft zijn weg naar vele (middenspel)boeken gevonden.

Lasker heeft niet gekozen voor een mat met de lange rochade (18. 0-0-0#). →

Dit zou vanuit een esthetisch oogpunt wellicht een nog grotere bekroning zijn geweest. Veel auteurs geven dit ook als de slotzet. Schoonheid vermag enige aanpassing.

Deze partij is geen officiële toernooipartij. Ze is gespeeld in de City of London Chess Club als ‘five minute’ partij. Dit gaf niet de tijdsduur van de partij aan zoals je geneigd bent om te denken, maar wel dat het verschil in gebruikte tijd van de beide spelers de 5 minuten niet mocht overschrijden. Na wits 10^e zet hadden beide spelers niet meer dan 10 minuten verbruikt. Gelet op het dwingende vervolg zou

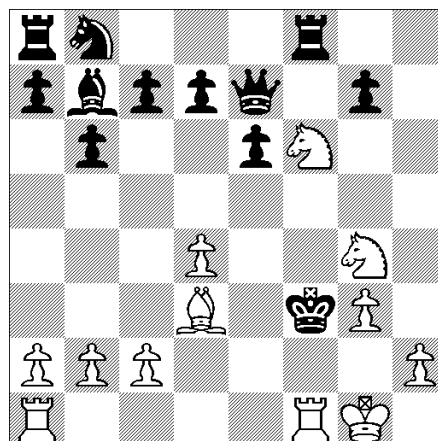
de totale partij rond een half uur geduurd kunnen hebben. Sir Thomas was één van de sterkste Britse spelers uit die tijd.

Toch zou dit muisje nog een staartje krijgen. Het mat bleek 1 zet sneller te kunnen, namelijk via **14. f4+**, in plaats van 14. h4+. Lasker had tijdens de partij het mat in 2 gemist dat zou ontstaan als zwart 14. ... Kxf4 had gespeeld: 15. g3+ Kf3, 16. 0-0#! →

En indien 15. ... Kg5, 16. h4# mat.

14. ... Kh4, 15. g3+ Kh3, 16. Lf1+ Lg2, 17. Pf2# mat.
Lasker geeft nog aan dat ook na 16. 0-0 mat met Pf2 volgt.

Dit maakt deze partij wel heel bijzonder omdat een mat door zowel de lange als korte rochade mogelijk was.

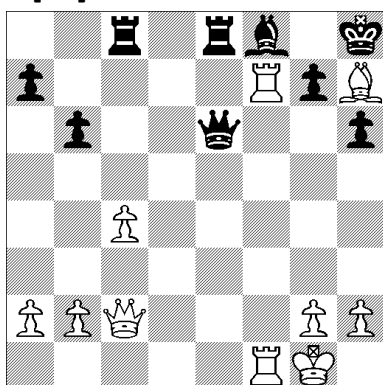
Uiteindelijk belandde Edward Lasker in 1914 in Amerika waar hij zich definitief vestigde. Eén van zijn belangrijkste wapenfeiten op schaakgebied daar was een nipte nederlaag met 8½-9½ in een tweekamp om het Amerikaanse kampioenschap tegen de gerenommeerde Frank Marshall. Dat was nog in de tijd dat de titel persoonlijk eigendom was van de speler zelf. Om überhaupt tot een match te komen moest een flink bedrag op tafel worden gelegd. Marshall was hierin zeer uitgekookt want hij blokkeerde op deze manier een match die hij in de jaren 30 tegen zijn grootste concurrent Isaac Kashdan mogelijk (niet) had willen spelen. Kashdan liet in de jaren 30 schitterende resultaten zien in de diverse schaak-olympiades. Het lukte hem niet om de benodigde 5.000 dollar bijeen te krijgen. Marshall bleef 27 jaar lang kampioen, tot aan 1936 toen de titelstrijd in toernooivorm gespeeld ging worden. Lasker was ook deelnemer aan het toptoernooi in New York 1924 waarin hij een onopvallende 10^e plaats bezette met 6½ uit 20 in een veld met 11 deelnemers.

Hij heeft daarnaast niet alleen diverse schaakboeken geschreven, maar ook schreef hij over go en over het vakgebied waarop hij was afgestudeerd.

Uiteindelijk overleed deze creatieve geest in 1981 op 96-jarige leeftijd in New York.

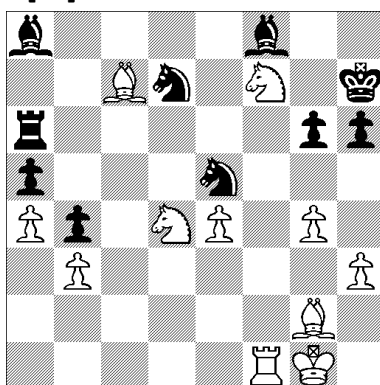
6 maal "kort maar krachtig" [deel 2]

[D] zwart aan zet ●

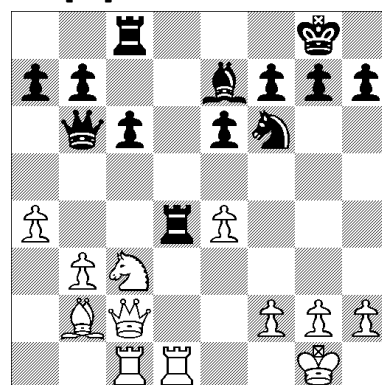
zie ook blz. 23

[E] zwart aan zet ●

bron: Lichess

[F] wit aan zet ○

oplossingen: → blz. 45

<i>varia</i>	Extern ongenoegen	<i>Ton Morcus</i>
--------------	--------------------------	------------------------------

Schaken is niet altijd fijn. Urenlang tegen een stelling aankijken waarbij de foutwachtende tegenstander consequent het spel weet dood te maken kan voor mij een ware marteling zijn. Inmiddels weet ik dat remise aanbieden dan ook absoluut geen zin heeft. De tegenstander zegt dan doorgaans, nadat hij langere tijd naar de stelling heeft gekeken en op een toon alsof hij de wijsheid in pacht heeft: "ik speel nog even door". Nog minachtender is de tegenstander die helemaal niets zegt.

Enkele weken gelden - tijdens het woensdagmiddagschaak - vertelde ik over een van de ongenoegens welke ik in een ver verleden had ervaren met betrekking tot een externe wedstrijd. Dat had ik beter niet kunnen vertellen waar Rob bij zat, want nu had ik mij gecommiteerd tot een stukje in de Promoot. Onderweg naar huis bedacht ik mij dat het onderhavige incident wel wat dun was voor een artikel in ons clubblad. Nog voor ik het volgende stoplicht had bereikt, schoten mij reeds een dozijn nare ervaringen door het hoofd. Dit is natuurlijke nog maar het topje van de ijsberg. Enfin, het gaat te ver om alle narigheid uitputtend te beschrijven. Ik beperk mij daarom tot enkele incidenten.

Mijn eerste externe wedstrijd speelde ik al 50 jaar geleden. In 1973 - ik was toen negen - woonde ik tijdelijk met mijn ouders en jongere zusje, in Great Sutton, een plaatsje niet ver van Liverpool. Aldaar bezocht ik ook de plaatselijke school. In dat jaar leerde ik van mijn vader schaken. Hoe het precies gelopen is kan ik mij niet meer heugen maar op een gegeven moment speelde ik mijn eerste partij voor het schoolteam. Ik zat tegen een klein jongetje met een rond brilletje. Dit was decennia voordat de wereld ooit van Harry Potter had gehoord. We waren nog niet lang bezig of de aterling griste - in mijn optiek was dit pure diefstal - een pion van het bord. Toen ik om een verklaring vroeg mompelde hij iets onverstaanbaars. Niet veel later herhaalde dit incident zich waarna ik opstond en een dreigende houding aannam. Een toezichthoudende onderwijzer wist een bloedbad te voorkomen waarna hij mij de en passant-regel uitlegde. Het liefste had ik mij direct verwijderd van deze onheilsplek. Echter alsof de schaamte en de vernedering voor mij als negenjarig jongetje nog niet erg genoeg was, moest ik ook nog eens wachten totdat alle partijen afgelopen waren, voordat ik de zaal mocht verlaten...

Zo'n tien jaar later speelde ik in het eerste van Schaakvereniging Vredenburg in Limmen, een plaatsje tussen Beverwijk en Alkmaar. Onze kopman en captain, Onno van Buuren, was helaas niet beschikbaar om de komende externe wedstrijd tegen lange Rochade uit Alkmaar te spelen. Mij was gevraagd om eenmalig de rol van captain op mij te nemen. Op voorhand zag ik geen problemen en optimistisch benaderde ik de nummer 2 van de vereniging, Jaap Krijt. Op de vraag of hij beschikbaar was antwoordde hij achteloos dat hij "echt niet kon omdat hij die avond naar de schildersclub zou gaan". Geschokt door dit totale gebrek aan clubliefde en verantwoordelijkheidsgevoel, benaderde ik Henk. Ik hield me zelf voor dat Jaap toch een zonderling figuur was die je niet met de andere teamleden kon vergelijken en dat Henk natuurlijk wel zijn plicht zou doen. Henk echter, moest "zijn toilet verbouwen". Ook mijn vraag of dat per se op dinsdagavond moest, kon hem helaas niet op andere gedachten brengen. Ten slotte was er nog een speler die naar een verjaardag moest en een speler die niet kon omdat hij die avond karate-training had. Met vier invallers gingen wij naar Alkmaar. Eigenlijk drie, want Bart, een van de invallers kwam niet opdagen. Ik heb hem toen gebeld; hij bleek op de bank in slaap te zijn gevallen. Zo'n drie kwartier later mocht hij aantreden op het eerste bord (tactische opstelling). Alhoewel hij als laatste begon, was hij het eerste klaar. Wonder boven wonder verloren wij slechts met 3½ - 4½.

Later dat seizoen speelden wij tegen Schaakvereniging VVV, een andere schaakclub uit Alkmaar die later met Lange Rochade is opgegaan in de Waagtoren. VVV zou voor "Van Vijanden Vrienden" moeten staan. Naar ik mij herinner speelde ik een gambiet. Tot mijn grote verbazing zei mijn tegenstander nadat

hij de eerste tijdcontrole had gehaald, "ik breek af, de partij wordt dan gearbitreerd en de verliezende partij moet dan 35 gulden betalen". Ik heb toen Piet, de voorzitter van de vereniging erbij gehaald. Klaarblijkelijk vond hij mijn eer en de uitslag van deze teamwedstrijd geen 35 gulden waard en besliste - zonder naar de stelling te hebben gekeken - dat ik dan maar op moest geven. Toen ik mijn tegenstander vroeg, hoe hij tot deze actie was gekomen, verklaarde hij dat "het hem anders clubratingpunten kon kosten" (???).

Ik sluit af met het incident dat ik aan Rob vertelde. Zo'n 15 jaar geleden, speelde ik voor Pat Mat in Beverwijk. De komende wedstrijd was tegen Bloemendaal. Zoals altijd, had ik aangegeven met de eigen auto er heen te gaan. Een teamgenoot vertelde mij dat de wedstrijd niet in het clubgebouw van Schaakvereniging Bloemendaal, maar elders zou worden gehouden. Waar dat zou moeten zijn, kon hij mij ook niet vertellen.

Een speurtocht op internet en diverse telefoontjes leverde niet niets op. Ik besprak dit met Charlie Zwemstra, een ander clubgenoot die vervolgens opperde dat we zouden verzamelen in de Bodega de Schaker (ons clubhonk) en dat ik dan wel achter hem aan kon rijden. Zo geschiedde. Op de bewuste speeldag had ik mijn auto op de parkeerplaats gezet. Charlie's auto, een dikke Amerikaan, stond fout geparkeerd op de stoep voor Bodega de Schaker. Nadat we onze koffie op hadden en ik iedereen had verteld dat ik Charlie zou volgen, liep ik naar de auto. Op het moment dat ik bij mijn auto was, zag ik Charlie en drie teamgenoten in de auto stappen om er vervolgens met een rotgang vandoor te gaan. Mij hadden ze in totale verwarring achtergelaten. Direct belde ik Charlie doch zijn telefoon stond uiteraard niet aan; de nummers van de andere inzittenden had ik niet. Heel even heb ik overwogen om maar weer naar huis te gaan maar besloot al snel om maar naar Bloemendaal te gaan en dan maar verder te kijken. Onderweg had ik nog de stille hoop dat ze onderweg waren gestopt zodat ik kon 'aanhaken'. Aangekomen in Bloemendaal heb ik via-via een telefoonnummer van een teamgenoot weten te achterhalen om vervolgens zwaar gestrest de locatie te bereiken.

Wordt (misschien) vervolgd.

<i>intern</i>	Toreneindspelen zijn (te) moeilijk	<i>Henk Alberts</i>
----------------------	---	--------------------------------

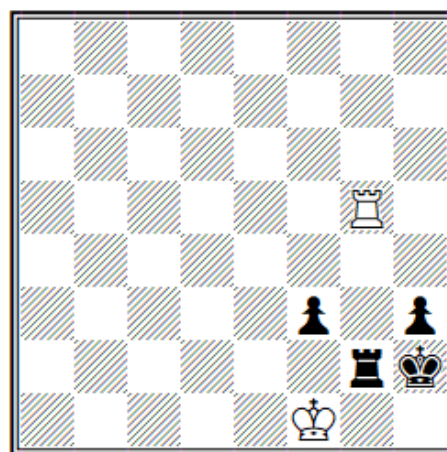
Dit is een stelling uit de partij in de interne competitie van maandag 4 december tussen Ben Ahlers en Manuel Nepveu. Manuel heeft zojuist Ta2-g2 gespeeld en er volgde nog:

1. Ta5 Kg3 en Ben gaf op. 0-1

Daarop vertelde Bernard aan Ben dat hij had opgegeven in een remisestelling en dat hij 'gewoon' 2. Ta7 had kunnen spelen. Immers na 2. ... h2, 3. Tg7+ Kf4 (of Kh3, 4. Th7+ enz.), 4. Txd2 fxd2+, 5. Kxd2 is het remise.

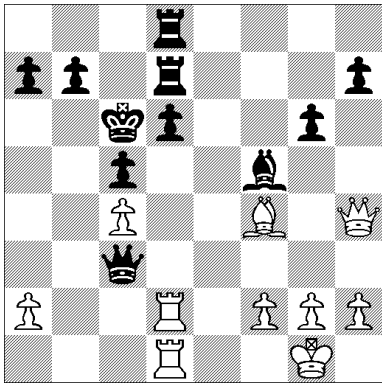
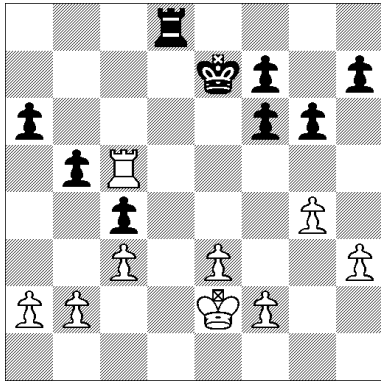
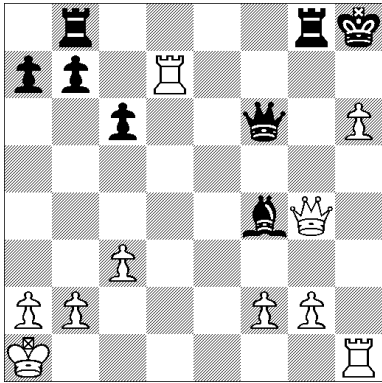
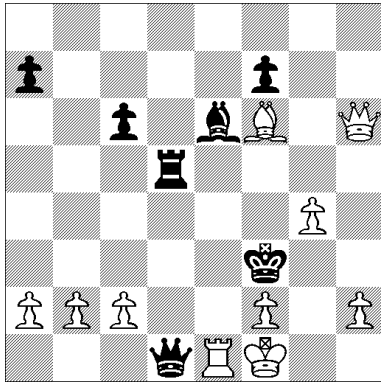
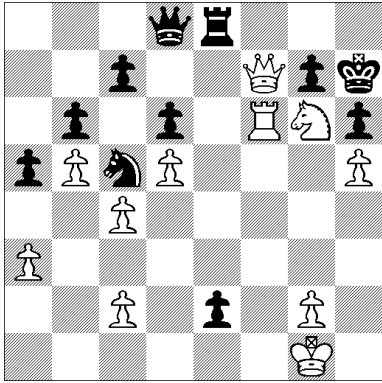
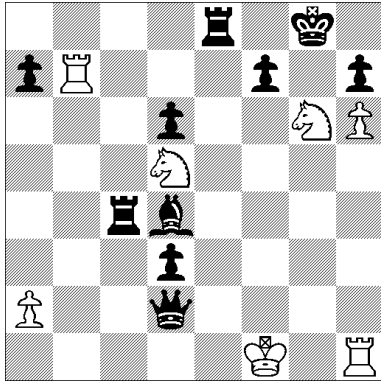
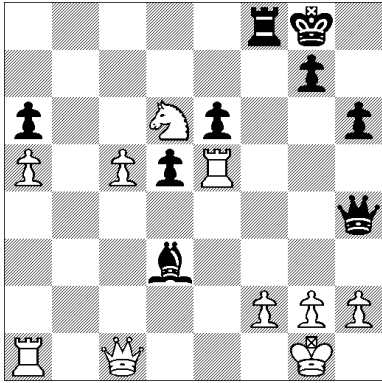
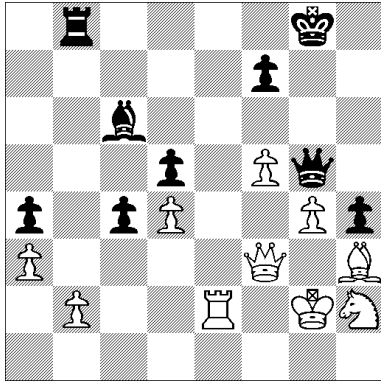
Gelukkig (!) voor Ben ontdekten we even later dat zwart op 4. Txd2 het betere h1D+ en wint heeft.

Kortom: Toreneindspelen zijn (te) moeilijk.

□

opgaven	Wit/zwart speelt en wint	redactie
----------------	---------------------------------	-----------------

 <u>stelling 1</u> wit aan zet ○	 <u>stelling 2</u> zwart aan zet ●
 <u>stelling 3</u> wit aan zet ○	 <u>stelling 4</u> zwart aan zet ●
 <u>stelling 5</u> wit aan zet ○	 <u>stelling 6</u> wit aan zet ○
 <u>stelling 7</u> zwart aan zet ●	 <u>stelling 8</u> zwart aan zet ●
bron: Lichess oplossingen: → blz. 45	

oude doos	Nieuwjaarsmijmeringen van een schaker	Max Toxopeus
----------------------	--	-------------------------

**column
31
december
2004**

Onlangs was ik op bezoek bij een volle neef in Leeuwarden. Tijdens onze vlegeljaren hadden we een tijdje vrij intensief met elkaar opgetrokken. Hierna scheidden zich onze wegen door des levens loop en verloren we elkaar uit het oog. Ik wist alleen dat hij jong was getrouwd, een groot gezin had gesticht en met een binnenschip en later een eigen sleepboot, een goed florerend bedrijf had opgebouwd.

Toevallige omstandigheden hadden ons nu, zo'n kleine halve eeuw later, telefonisch weer met elkaar in contact gebracht en een afspraak om bij te praten was gauw gemaakt. Tijdens het bezoek, toen we het over zijn activiteiten op het water hadden, memoreerde ik dat ik zelf ook nog een dik half jaar, vóór de militaire dienst, als 17,18-jarige, zeevarend de kost had verdiend en wel op een klein Gronings kustertje, de 'Siebrand F'. Hierop reageerde hij met: "Hé.....verrek, dan moet jij dat tóch geweest zijn!". Toen ik hem vroeg wat hij daarmee bedoelde, vertelde hij het volgende:

"Een tiental jaren geleden voer ik geregeld via de sluizen bij De Lemmer van het Prinses Margrietkanaal het IJsselmeer op. Na verloop van tijd werd de oude sluiswachter een goede bekende en als er een tijdje voor de sluizen gewacht moest worden, liep ik wel eens bij de man binnen voor een kop koffie en een praatje. Hij vertelde me dat hij vroeger ook binnenschipper was geweest maar daarna samen met twee broers een kustertje had gekocht waarop hij met dispensatie (d.w.z. op basis van ervaring, maar zonder alle benodigde papieren, Max T.) als stuurman/eigenaar had gevaren.

Eens maakte ik een opmerking over het schaakbord met een schaakstelling dat daar altijd in het sluiswachterskantoortje op een bijzettafeltje stond. Schaken, had hij geantwoord, was z'n grote hartstocht. Zo eind jaren vijftig was hij gegrepen door het schaakspel. Hij herinnerde zich dat ze een 'matroos onder de gage' (duvelstoejager, ketelbink, halfwas, Max T.) aan boord hadden gekregen die altijd met een zakschaakbordje bezig was tijdens de 'vrije wacht'. Hij was nieuwsgierig geworden en had zich de regels laten uitleggen. Omdat hij het wel interessant vond had hij in de Zweedse havenstad Sundsvall een magnetisch schaakbord met stukken aangeschaft. Tijdens de nachtelijke wachten, als de omstandigheden en het weer het toelieten speelde hij dan met die 'halfwas' die dan roerganger was, partijtjes. Het schaakspel dat daar stond was nog steeds het inmiddels ruim veertig jaar oude Zweedse spel". Terugblikkend zou de man volgens neef toen opgemerkt hebben: "als ik me goed herinner, was die knaap trouwens net als jij ook een Toxopeus". Neef had daarop echter de schouders opgehaald en te kennen gegeven dat het, voor zover hij wist, geen familie was. De naam Toxopeus komt in het noorden vaker voor dan elders in Nederland.

Hierna zou de sluiswachter even in herinneringen verzonken zijn geweest maar toen, zo vertelde neef met een malicieuze grijns, was hij verder gegaan met de uitspraak dat "die knaap toch wel een rare vogel was geweest, eigenlijk zo'n beetje verdwaald op het water. Met een HBS-diploma was het de scheepsintellectueel te midden van een stelletje semi-analfabete anarchisten. Een lange snijboon, wel bijna zo'n twee meter, en als hij aan het stuurwiel stond en de zee ging wat te keer, dan rekte hij zich op de bal van zijn voeten en zette zich met zijn hoofd klem tegen het dak van het stuurhuis, zodat hij gewoon met het schip meezwaaide. Nooit was de vent verdorie zeeziek en daar had ik toch wel een beetje de smoor over in, ook al heb je aan boord natuurlijk weinig rendement van zo'n zieke, slappe dweil. Ik had de smoor in omdat ik zelf praktisch op het water geboren ben en toch, elke keer als we een paar dagen in een haven hadden gelegen en we weer buitengaats kwamen, had ik het weer te kwaad terwijl die flapdrol fluitend met het schip stond mee te wiegen".

"Ach ja", zo had de sluiswachter zijn verhaal besloten, "wat dat schaken betreft, hoe gaat dat.... In het begin verloor ik steeds, maar ik kocht wat boekjes en ik ging wat partijtjes naspelen en na een tijdje kon ik behoorlijk partij geven. Ik kreeg er steeds meer plezier in. Toen de knaap van boord ging heb ik nog wel geprobeerd om bij die andere figuren aan boord belangstelling voor het schaken te wekken maar dat was paarden voor de zwijnen, dus ging ik daarna tijdens de reizen in m'n eentje maar wat analyseren en problemen oplossen.

Zoals je weet ging het vanaf het eind van de jaren zestig steeds slechter in de kustvaart en veel schepen werden 'uitgevlagd'. Mijn broers en ik zijn toen ingegaan op de aantrekkelijke verschrotingsregeling van de regering om de overcapaciteit te verminderen. Ik heb deze baan gekregen en in het begin had ik het er best wel moeilijk mee dat ik nu voor goed voor anker lag, maar de vrouw vond het ideaal en dankzij de schakerij bij mijn kluppie in De Lemmer en de schaakproblemen die ik nu tekkel als het hier naar mijn smaak bij de sluis wat al te rustig is, heb ik het aardig kunnen volhouden."

Tot zover het verslag van neef van de gesprekken met de sluiswachter. Natuurlijk herinnerde ik me stuurman Harmen F. en het schip de 'Siebrand F.', genoemd naar de vader van de drie broers. Het was geen prettige maar wel een in velerlei opzichten leerzame periode geweest. Stuurman Harmen F. bekibbelde als mede-eigenaar van het schip op alle uitgaven om de opbrengsten te maximaliseren. Met name op de loonkosten van de bemanning. Ik werd als 'halfwas' betaald maar ik moest, naast de reguliere 'halfwas' werkzaamheden zoals roest bikken en meniën, schrobben en keukenhulp, ook het werk van een volmatroos (roerganger) doen. En de 65-plusser die pro forma aangemonsterd was als kapitein omdat er nu eenmaal een gediplomeerd kapitein aan boord moest zijn, wilde zo veel mogelijk met rust gelaten worden met zijn maatje, een bijna altijd geopende fles. De meevarende echtgenote van de machinist/motordrijver, een echte Aagt Morsebel, runde de kombuis en verder waren er nog twee dekknechten oftewel volmatrozen, waarvan één onder toezicht van de recalassering stond. Kortom, het was geen Zondagschool.

Eén gebeurtenis stond me na 45 jaar nog helder voor de geest. We voeren met een lading hout zuidelijk van Stockholm in de Oostzee toen ik wacht te kooi had. Ik werd echter ruw uit m'n slaap gewekt met de opdracht om als gedoodverfde 'scheepsintellectueel' uit te rekenen of we met de hoeveelheid dieselbrandstof die we nog inhadden Kiel, aan de ingang van het Kielerkanaal, zouden kunnen halen. Zo niet dan zouden we de Zweedse bunkerhaven Kalmar moeten binnenlopen om te tanken. De peilmeter van de brandstoftank was kapot. Als we door zouden varen zou dat duizenden guldens kunnen schelen want tijd was natuurlijk geld en binnenlopen in Kalmar betekende bovendien een kleine omweg. Echter, als we zouden doorvaren en op zee zou blijken dat de hoeveelheid brandstof tekortschoot, dan zouden die duizenden uitgespaarde guldens zakgeld zijn vergeleken met de (sleep- en andere) kosten waar de stuurman dan voor zou komen te staan. Enfin, na allerlei ingewikkelde berekeningen waar ik zelf uiteindelijk ook niet veel meer van snapte (ik had alleen maar de gegevens over het brandstofverbruik per mijl bij rustig weer, maar we hadden een paar dagen storm gehad en hadden met een omweg de luwte van de Stockholmer 'scheren' moeten opzoeken), gaf ik onder voorbehoud en met veel slagen om de arm als mijn mening dat we wel door konden varen. Volgens mijn berekeningen zouden we Kiel waarschijnlijk wel kunnen halen.

Dat bleek een domme formulering. De onder hoogspanning staande stuurman reageerde schuimbekkend met: "Wat voorbehoud en wat waarschijnlijk (...)? Weet je het of weet je het niet? Wel de (...) intellectueel uithangen maar een eenvoudig sommetje maken is er niet bij (...) !! Als we het niet halen ben jij je gage kwijt, klootzak". We bevonden ons inmiddels vlak boven Öland en de beslissing moest toen en daar genomen worden: of de Straat van Kalmar in of met Öland aan stuurboord, doorvaren.

We zijn doorgevaren, maar het waren lange, lange 24 uren, zonder slaap en met het zweet in mijn handen. Elk bijgeluidje van de motor kon het begin van een ramp inluiden maar ik mocht vanwege mijn wankelende imago niets van mijn onzekerheid laten merken. Ik besepte vagelijk dat het schandalig was

dat de stuurman de verantwoordelijkheid bij mij had gelegd en ik denk ook niet dat hij een poot om op te staan gehad zou hebben bij de Raad voor de Scheepvaart als het mis was gegaan, maar ach, ik was zeventien en nog weinig assertief.

Toen het mijn torn aan het stuurwiel was werd er dus niet geschaakt en toen het mijn vrije wacht was werd de kooi niet opgezocht. Gelukkig bleef het weer goed en we hebben het op het nippertje (zo als later in Kiel bij het bunkeren bleek) gehaald. Het tientje dat me beloofd was als mijn berekeningen zouden blijken te kloppen heb ik nooit gezien..Wel hield ik, ook later, er nog ettelijke slapeloze nachten aan over als ik vóór het inslapen mij probeerde voor te stellen wat er gebeurd zou zijn als we op volle zee zonder brandstof zouden hebben komen te zitten. Waarschijnlijk zou ik voor mijn leven hebben moeten vrezen.

Ik herinnerde me nu ook dat ik de man wel eens een partijtje op het schaakbord had laten winnen omdat hij dan de eerste twaalf uren beter te pruimen was. Aan boord van een klein schip is het humeur van de stuurman nu eenmaal erg belangrijk Maar na dit incident was ik een stuk harder. Ik had een grondige hekel aan stuurman Harmen F. gekregen en tot ik afmonsterde heb ik hem zelfs geen remise meer toegestaan.

Neef vertelde dat de sluiswachter in 1995 met pensioen was gegaan en vier jaar later was overleden. Ondanks mijn tamelijk bittere herinneringen aan de man deed het me toch deugd dat de stuurman, dank zij mij en het schaakspel, nog wat plezier in zijn latere leven had kunnen vinden na het verlies van zijn varend bestaan. Wellicht heeft dit nog een licht crediterende aantekening in het 'Grootboek' van mijn leven opgeleverd.

Ik merkte dat ik kon omzien zonder wrok en ik hoopte dat zijn zwarte ziel nog op tijd gereinigd was opdat hij, zachtjes deinend op een witte cumuluswolk, tot in aller eeuwigheid winnende stellingen zou mogen opbouwen tegen andere schakende zeemanszielen.

Moge u allen evenzeer gelouterd en - behalve achter het schaakbord - met vredige en vergevingsgezinde gedachten het nieuwe jaar ingaan !

Vlak voor het ter perse gaan van deze Promoot ontdekte de redactie dat bovenstaand verhaal uit 2004 ook al in 2014 voor de rubriek 'Oude doos' is gebruikt. Het is nu dus eigenlijk de 'Oude oude doos'... (of is het nu juist de 'Nieuwe oude doos'?)

toernooi	Tata 2024	Rob de Vries
-----------------	------------------	-------------------------

In de amateurgroepen van Tata Steel Chess 2024 treffen we de volgende (ex-)Promotianen aan:

weekendvierkampen vr/za/zo 12 - 14 januari	
groep 5	Richard Pijl (E)

tienkampen vr 19 - zo 28 januari	
groep 3	Bram Albertus
groep 5	Ed Eveleens (E)

dagvierkampen ma/di/wo 15 - 17 januari	
groep 4	Ronald Blok (E)
groep 6	Dirk Brinkman
	Frans Martens
groep 7	Rein Thierry (E)
groep 8	Chris Schoon
	Rob de Vries

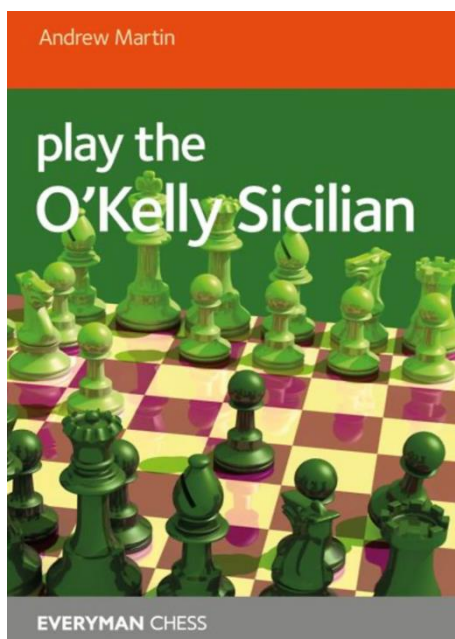
<i>partij</i>	'Cacio e pepe'	Jan Willem Duijzer
---------------	-----------------------	-------------------------------

Een van de bekendste Italiaanse pasta-gerechten is “cacio e pepe”. Deze pasta, met kaas en peper, is een traditionele specialiteit afkomstig uit Rome en Lazio. Hij wordt bereid met een liefst stevige pasta, zwarte peper en beleggen peccorino kaas (schapenkaas). Een eenvoudig recept dus met een zeer beperkt aantal ingrediënten. Voor wie er meer van wil weten, cacio e pepe is onderdeel van de zogenaamde “cucina povera”, de keuken die ontstaan is in de lange perioden van armoede op het Italiaanse platteland.

Eenvoud is een kenmerk van het ware. In de Italiaanse keuken is deze wijsheid een belangrijk principe. Aanvankelijk noodgedwongen, uit armoede, maar later uitgegroeid tot een hoogwaardig culinair beginsel.

Goed schaken is niet anders dan goed koken. In dit korte artikel zal ik het demonstreren aan de hand van een partij die ik onlangs op Texel speelde. Ik speelde de partij met zwart.

1. e4 - c5

2. Pf3 - a6 (deze variant heet de O’Kelly variant, naar de uitvinder ervan; wil je er meer van weten, zie het bijgevoegde plaatje van het theorieboek hierover en bestel dat boek bij “De Beste Zet”)

3. d4 - cxd4, 4. Pxd4 - Pf6, 5. Pc3 - e5, 6. Pb3 - Lb4

7. Ld3 - d5, 8. Ld2?! - Lxc3

9. Lxc3 - dex4 (zwart staat nu al ietsje beter)

10. Le2 - De7, 11. Dd2 - Pc6 (Dd2 is een slimme zet, met als opzichtige bedoeling om na de zwarte rokade Lb4 te spelen; om die reden speelt zwart het logische 11. ... Pc6)

12. Pa5 - 0-0 (ik verwachtte nu 13. Pxc6 bxc6 en eventueel 14. Lb4 c5, 15. La3, maar ik taxeerde de stelling toch als iets beter voor zwart)

13. Td1!? - Pd4 (ik besloot de veroverde pion terug te geven, in ruil voor open spel; let op dat wit nu geen 14. Lb4 kan spelen in verband met 14. ... Dxb4, 15. Dxb4 Pc2+ en stukverlies)

14. Lxd4 - exd4, 15. Dxd4 - Lg4!? (Zie diagram 1 na 15. Dxd4; de situatie na de openingsfase is een min of meer gelijke stelling. Wit heeft nog niet gerokeerd en moet dus een beetje oppassen. Met de zet 15. ... Lg4!? probeer ik daarvan te profiteren. Onlangs heb ik bij de stap 6-training extra geoefend op dit soort stellingen en geleerd dat je snel moet handelen als je tegenstander de koning in het midden laat staan. Vandaar deze keuze. Objectief gesproken is 15. ... Le6 iets beter).

16. Lxg4? - Pxxg4 (Zie diagram 2; ineens is wit dik in de problemen. Na 17. 0-0 volgt venijnig Dc7! met de dubbele dreiging Dxa5 en Dh2 mat; na 17. h3 speelt zwart als tussenzet Tad8! en ook dan is wit in grote moeilijkheden. Beter was 16. Dd6 met gelijk spel)

2

17. Dd6 - Dg5! (17. Dd6 is een zet te laat, zwart kan nu met hele simpele zetten de druk er op houden)

18. Dd5 - Df4! (Zie diagram 3. Goede raad is nu duur voor wit)

3

19. Dd2 - e3!

20. fxe3 - Tfe8! (Zie diagram 4; wit hield het hier voor gezien, hij is kansloos)

4

Cacio e pepe! Pasta met een beetje kaas en een beetje zwarte peper. Meer is er niet nodig om te winnen (als je tegenstander meewerkt).

□

varia	Zoek de fouten	Rob de Vries
-------	-----------------------	---------------------

Zoek de 4 fouten (afgezien van eventuele slechte zetten)!

Oplossing: → blz. 45

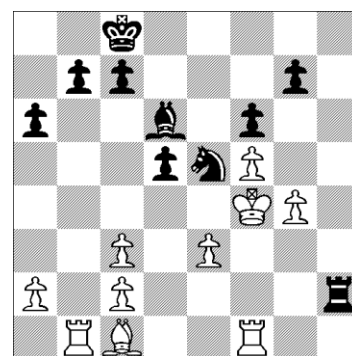
KNSB 150 jaar				Schaken kent geen grenzen			
Notatie schaakpartij							
Wedstrijd		Datum		WIT		ZWART	
Door		Jan de Wit					
en		Piet Zwart					
Ronde:		Tempo: 30min. pp.					
		Uitslag: 0-1					
WIT	ZWART	WIT	ZWART	WIT	ZWART	WIT	ZWART
e4	1	e5	21	41		68	
Pf3	2	Pc6	22	42		69	
Lc4	3	Pd4	23	43		70	
Pxe5	4	Dg5	24	44		71	
Pxf7	5	Dxg2	25	45		72	
Tf1	6	Dxe4	26	46		73	
Le2	7	Pf3#	27	47		74	
	8		28	48		75	
	9		29	49		76	
	10		30	50		77	
	11		31	51		78	
	12		32	52		79	
	13		33	53		80	
	14		34	54		81	
	15		35	55		82	
	16		36	56		83	
	17		37	57		84	
	18		38	58		85	
	19		39	59		86	
	20		40	60			
				62			
				63			
				64			
				65			
				66			
				67			

Mat in 2

Zomaar een leuke stelling uit het woensdagmiddagschaak.

Zwart geeft mat in 2.

Oplossing: → blz. 45

varia	Harde kern	Harrie Boerkamp
--------------	-------------------	------------------------

Als het maar even kan komen Rens en ik Promotie 1 supporteren, wij zijn zagezegd de harde kern. Dat enthousiasme bevreemdt sommigen, ik weet nog dat Robby ons ooit toeriep: 'Zijn jullie speciaal hier om naar Promotie 1 te kijken? Get a life!'. Ja, maar beste Robby, hier worden we blij van.

Omdat Rens andere belangwekkende zaken te doen had ging ik deze zaterdag welgemoed alleen op weg. Het was een uitwedstrijd tegen Messemakers, Gouda dus, dichtbij. Stukkie trein, stukkie bus, stukkie wandelen. Er dreigden wat wolken, maar gezeul met een paraplu vind ik vervelend. De reisplanner had de overstap van trein naar bus te krap genomen, de bus reed net weg. Drie kwartier wachten op een naargeestig stationnetje, het was inmiddels gaan regenen. De busdichtheid in Gouda bleek nogal laag, het was na de bus nog een kwartier lopen. En dan is zo'n Nederlands regentje, die met een lekker windje horizontaal op je afkomt, toch wel knap vervelend. Redelijk nat bereikte ik de zaal.

Toen ik mijn jas uitdeed zag ik vanuit mijn ooghoeken Eelco op bord 1 zitten, hij deed net een zet en drukte de klok in. Ik schrok, ik wist dat hij iets onder de leden had maar wat een lelijke kop had ie gekregen! Ik liep naar ze toe, maar het was Eelco helemaal niet. Er zaten veertig mannen stratego te spelen met schaakklokken, een kampioenschap of zo. Nog nooit gezien, best leuk. Het werd minder leuk toen men mij wat appelig aankeek toen ik vroeg waar de schakers zaten. Schakers?

Bij de bar werd me verteld dat ik bij het clublokaal van Messemakers was, waar ze altijd op maandag spelen. Niemand wist waar ze nu dan waren. Ik had het adres uit de KNSB-competitiegids, dat check ik altijd. Ik kon niemand bellen want alle betrokkenen hebben hun telefoon natuurlijk uitstaan. Een behulpzame vrouw achter de bar belde Jan en alleman en uiteindelijk dacht iemand dat ze misschien in de Goudse Waarden zaten, een groot lyceum. Er waren alleen drie vestigingen van in Gouda. Ik besloot dan maar te gokken op de dichtstbijzijnde. Hup, de regen weer in, weer een kwartier.

Ik kwam de school aan de achterkant binnen, een werkelijk enorm gebouw, alles stond open, maar er was geen mens te zien. Na een tijd ronddwalen gaf ik het op, dan maar terug naar huis. En toen zag ik in de verte ineens twee bekenden lopen: Henk had al gewonnen en liep met Bernard naar de analyse-ruimte.

Ik was dus wat later, maar ik kon nog veel gevechten volgen, uiteindelijk werd het zelfs een mooie 4½ - 3½ tegen een sterke tegenstander.

Dat ik daarna op de terugweg voor de derde keer zeiknat regende, nam ik maar voor lief.

jeugd	Onze kracht voor de toekomst	Rens Minnema
--------------	-------------------------------------	---------------------

Op vrijdag 1 december bezocht ik op verzoek de KNSB-bekerwedstrijd van Promotie tegen LSG. De oplettende website lezer weet hoe dit is geëindigd. We gingen er met 1-3 af. Wat wil je met 4 IM's aan de overzijde. Gelukkig was daar onze FM... En onze jeugdspelers. Bram en Maurice jeugdspelers? Ja toch wel, vind ik als je onze vereniging bekijkt. Mede dankzij hen heb ik nog een extra biertje weggetikt om de zenuwen voor een aanstaande snelschaak-barrage te bedwingen. Het mocht niet zo zijn, vooral Maurice had de 2-2 op zijn pantoffel maar kon helaas niet scoren.

U snapt het, ik wil een bruggetje slaan naar de kracht van onze jeugdspelers. Krijgen ze nu nog billenkoek in Promotie K3 of verliezen ze nipt van een IM, over een aantal jaartjes zitten zij misschien wel in een bekerteam. Ook sluipen ze langzaam groep 1 van de interne competitie in, en voor je het weet staan ze zelfs een tijdje bovenaan.

Op maandag 4 december was het even schrikken op de jeugdafdeling. Ene heer Nepveu kwam om 19:15 uur met zelfvertrouwen binnengewandeld. De koppositie in de interne competitie op dit moment. En dus zocht en vond hij een prooi in een leerling van Stap 6. Die kreeg vast de fijne kneepjes van strategisch schaken bijgebracht. De opgaven waren behoorlijk pittig zo gaf hij aan. Ja dit zijn de mannen van de toekomst.

Acht jeugdige schakers hebben afgelopen jaar de overstap gemaakt naar de seniorenafdeling. Vooral een gezamenlijke prestatie van een groot team van trainers. Jan Willem, Bert, Maurice, Nico, Hans, Djazz, Pieter, Frans, Tom, Tim, Ruben, Harold en Coen. En nu dus ook Manuel, want hij blijft terugkomen. We weten nog niet of dit een goed teken is 😊.

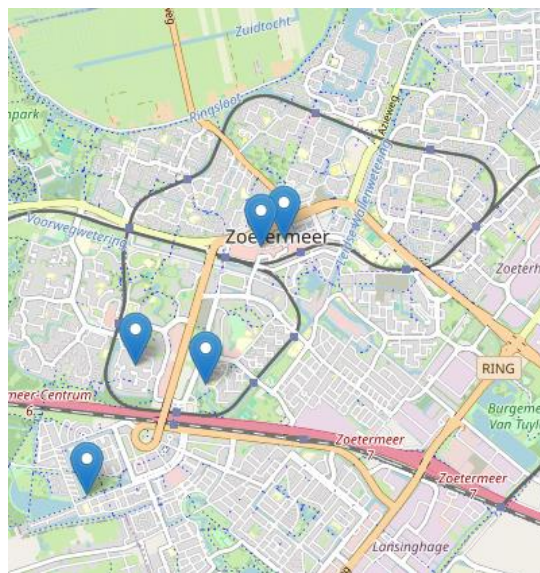
Trainers zijn er nooit genoeg, dus kom ook bij het team. Het lijkt mij een mooie boodschap voor 2024. Investeer in onze jeugd. Want hier zit onze kracht richting de toekomst.

Zoetermeer	Schaaktafels in de openbare ruimte	Henk Alberts
-------------------	---	-------------------------

Eigenlijk zou u de afbeelding hiernaast ook zonder toelichting moeten kunnen herkennen. Het is namelijk de kaart van Zoetermeer met daarin alle (5) de locaties met openlucht schaaktafels (of formeel: 'schaaktafels in de openbare ruimte), namelijk:

- Plaats 22, 2711 AW Zoetermeer
- Warande 12, 2711 HZ Zoetermeer
- Buurthuis Het Anker, Schuitwater 2 2715 BL Zoetermeer
- Activiteitscentrum de Spil, Stadhoudersring 5, 2713 GA Zoetermeer
- Floriadepark nabij Mahoniehout 58, 2719 JH Zoetermeer

Sinds Jesús Medina Molina in 2017 zijn Urban Chess initiatief is gestart (www.medinamolina.com/schaaktafels) staan er nu op meer dan 200 locaties in meer dan 100 gemeenten in Nederland schaaktafels! Daarvan wordt door Michiel Zandbelt op internet een kaart bijgehouden (www.eerbeekseschaakclub.nl/schaaktafels.html) met alle locaties in Nederland met schaaktafels in de openbare ruimte.

Bekijk de kaart ook eens op internet en als u ergens in Nederland in enige gemeente (bijvoorbeeld Woubrugge) nog een locatie weet te liggen met een of meer openlucht schaaktafels, stuur die dan naar Michiel Zandbelt (mmzandbelt@gamil.com) met een foto en een exacte locatie. Dan wordt deze locatie ook aan de kaart van Nederland toegevoegd.

Oplossingen problemen

Kerstboompuzzels (blz. 2)

1 1. f8P+ Kxf6, 2. dxe8P#	2 1. Dxd4! en dan mat in alle varianten: 1. ... cxd4 (of c4), 2. Lb4# 1. ... Ta7, 2. c7# 1. ... exd4 (of e4), 2. Lf4# 1. ... Tb7, 2. cxb7# 1. ... Tc8+, 2. dxc8P# 1. ... Tf7, 2. exf7# 1. ... Te8+, 2. dxe8P# 1. ... Tg7/h7, 2. e7#
-------------------------------------	--

Kort maar krachtig (blz. 23 en 33)

stelling A	stelling B	stelling C	stelling D	stelling E	stelling F
1. Dh5 Tf7 2. Dxh7+ Kf8 3. Dxh8+ 1-0	1. ... c4 2. bxc4 Txa6 0-1	1. ... b2 2. Th1 Txb7 0-1	1. ... Lc5+ 2. Kh1 Dxf7 0-1	1. ... Lc5 2. Kh2 Lxd4 0-1	1. Txd4 Dxd4 2. Pd5 1-0 (dr. Lxd4 en Pxe7+)

Wit / zwart speelt en wint (blz. 36)

stelling 1	stelling 2	stelling 3	stelling 4
1. Dxd8 Txd8 2. Txd6+ Txd6 3. Txd6+ Kc7 4. Td3+ 1-0	1. ... Kd6 2. b4 cxb3 3. Txb5 axb5 0-1	1. Dg7+ Txb7 2. hxb7+ Kg8 3. Th8# mat	1. ... De2+ 2. Txe2 Td1+ 3. Te1 Lc4+ 4. Kg1 Txe1# mat
stelling 5	stelling 6	stelling 7	stelling 8
1. Pf8+ Txf8 (1. ... Kh8, 2. Txh6+ gxh6, 3. Dh7# of 3. Pg6#) 2. Txh6+ Kxh6 3. Dg6# mat	1. Pde7+ Txe7 2. Tb8+ 1-0	1. ... Dxf2+ 2. Kh1 Lf1 3. Tg5 hxg5 0-1	1. ... Tb3 2. Df2 Tg3+ 3. Kh1 Txb3 0-1

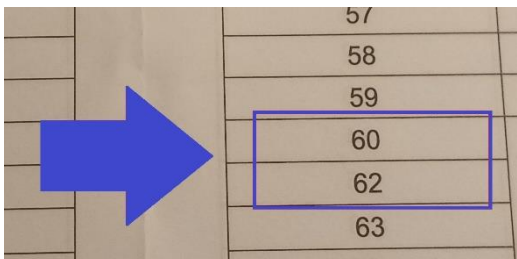
Combinatie van Tal (blz. 27)

1. gxf6! Txd1+, 2. Pxd1! Dxd2, 3. fxg7! (de pointe, er dreigt mat) **e6, 4. g8D+ Ke7, 5 Dg7!** (dreigt 6. Lg5+ en mat, zwart moet zijn dame geven) **1-0**

Ziet u het ook? (blz. 28)

32. Tg2!!! Na 32. ... Txg2 volgt 33. Dh3+ en 34. Dxb2, waardoor er geen ontsnappen meer is voor de zwarte koning en mat zal volgen. Na 32. ... Txb3 volgt 33. Txh2+ Kg7, 34. Tg1+ en niet veel later is het ook mat.

Zoek de fouten! (blz. 42)

(1) 	(2) In 2021 bestond dit jubileum-notatieboekje nog niet. (3) 2021 was geen schrikkeljaar. (4) Het zijn maar 3 fouten. Oude grap, maar de blunder van de KNSB (fout 1) is helemaal nieuw.
--	---

Mat in 2 (blz. 42)

Twee oplossingen: 1. ... Pf7+, 2. Kf3 Pg5# of 1. ... Pg6+, 2. Kf3 Ph4#.

Agenda t/m medio april 2024

december 2023

ma 18 dec	19:45	[15] periode 2 – ronde 3	
di 19 dec	19:45		Voorburg 1 - Promotie H2
ma 25 dec		<i>geen clubavond (1^e Kerstdag)</i>	

januari 2024

ma 1 jan		<i>geen clubavond (Nieuwjaar)</i>	
ma 8 jan	19:45	[16] periode 2 – ronde 4	Promotie H3 - DD 2 Promotie H4 - Rijswijk 4
ma 15 jan	19:45	[17] periode 2 – ronde 5	
ma 22 jan	19:45	[18] periode 2 – ronde 6	
ma 29 jan	19:45	[19] periode 2 – ronde 7	Promotie H2 - DD 1

februari 2023

za 3 feb	13:00		Promotie K1 - Sliedrecht 1 Promotie K2 - Kennemer Comb. 3 Promotie K3 - DSC 5
ma 5 feb	19:45	[20] periode 2 – ronde 8	Lierse 2 - Promotie H4
do 8 feb	19:45		SHTV 1 - Promotie H1
ma 12 feb	19:45	[21] periode 2 – ronde 9	DSC 3 - Promotie H3
ma 19 feb	19:45	[22] periode 2 – ronde 10	
ma 26 feb	19:45	[23] periode 2 – ronde 11	
do 29 feb	19:45		SHTV 2 - Promotie H2

maart 2024

vr 1 maart			Groene Hart Cup – ronde 6
za 2 maart	13:00		Philidor 1 - Promotie K1 HWP Haarlem 2 - Promotie K2 DSC 6 - Promotie K3
ma 4 maart	19:45	[24] periode 2 – ronde 12	Promotie H1 - DSC 2 Promotie H3 - HSV 1
ma 11 maart	20:00	<i>ledenvergadering</i>	
ma 18 maart	19:45	[25] periode 3 – ronde 1	Promotie H2 - DD3 Promotie H4 - Voorburg 3
vr 22 maart	19:45		Groene Hart Cup – ronde 7
za 23 maart	13:00		Promotie K3 - DD 4
ma 25 maart	19:45	[26] periode 3 – ronde 2	

april 2024

ma 1 april		<i>geen clubavond (2^e Paasdag)</i>	
di 2 april	19:45		Pomar 1 - Promotie H4
wo 3 april	19:45	<i>vrij schaken (i.p.v. 1 april)</i>	
ma 8 april	19:45	[27] periode 3 – ronde 3	
ma 15 april	19:45	[28] periode 3 – ronde 4	